

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14
Pe o lună . 2-10

Nr. de Duminică:
Pe un an . . 5 Cor.
Pentru România și
America . . 10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferencz-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Mulțămite publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 fil.
Manuscrisurile nu să in-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Presa și partidul.

Când am afirmat, că avem o conducere oficială neajutorată, desigur n'am spus vre-o noutate pentru cei inzestrați cu un spirit oare-care de observare. Cum însă în lumea noastră de-acum există așa de mulți observatori naivi și atâția nefericiți suferitori de iluzii optice, se înțelege de sine că trebuie să punem oare-care stăruință în înșirarea argumentelor, căci numai astfel poate se va întâmpla minunea, ca orbii să vadă și surdul să audă.

Vom trata de data asta o chestiune foarte actuală. În cursul recente încredări a relațiilor dintre zărele noastre, am observat un fenomen curios. Toți confrății și toate suratele noastre, până la gazeta d-lui Braniște (cărui hapul, ce îi l-a oferit dl Oncu, în linguriță de argint, să-i fie de bine!), cu toții își atârnă de gât clopoțelul oficialității și fac închinăciuni automate. Aceasta-i privește. Sânt organe de publicitate, cari nu contează decât sub firme pompoase. Ceeace însă ne miră, în modul acesta de a aduce pururea presa în legătură cu partidul și cu comitetul, este faptul evident, că aceste două noțiuni se potrivesc foarte puțin la un loc.

Dacă vom privi la trecutul nostru politic și la rolul cel mare ce l-a avut presa noastră în mișcările curente,

vom putea constata cu regret, că partidul și comitetele de obicei nu apreciau valoarea presei în destulă măsură. În cele mai multe cazuri zărele noastre au fost proprietăți individuale, sau ale unui consorțiu de prieteni de principiu și titlul de „organ al partidului” și-l asigura de obicei nu acela care sprijinea dela sine, în mod vrednic, cauza românească, ci mai ales zărele cele mai apropiate de inspirațiile oficiale.

Niciodată însă nu s'a dat la iveală neputința partidului de a hotărî definitiv chestiunea de proprietate asupra unui organ al său, ca pe timpul vechi „Tribuna” din Sibiu. Această nenorocită întâmplare, din care conducătorii noștri trebuiau să învețe, cari sânt dificultățile juridice pentru a evita în viitor orice neînțelegeri asupra unui organ oficial al neamului, n'a fost de nici un folos pentru dânșii. Probă că peste câți-va ani cazul s'a repetat cu ziarul „Lupta”.

Asupra acestui caz sânt într'adevăr multe de spus. Experiențele trebuiau să arete întemeietorilor „Luptei”, că pentruca noul ziar să aibă un caracter oficial, trebuia să apară în condițiile intelectuale cele mai de seamă. Ei bine, „Lupta” departe de-a fi fost un organ în condiții superioare de apariție, a ieșit dimpotrivă cum a dat Dumnezeu, în cele mai multe rău scris și foarte slab informat, cu toate

că era mai aproape de sursă. Însăș limba, în care era scrisă „Lupta”, la anumite epoce, era așa de jalnică și atât de protivnică gramaticii române, încât ne făcea să ne mirăm de stăruințele sănătoase ale pușinilor ei cetitori, cari puteau rumega asemenea hrană intelectuală.

Și dacă în punctul nivelului intelectual nu li-se poate face un mare reproș, celor din comitet (sau din partid?) că n'au fost din cale afară geloși de organul lor propriu, găsim însă o vină reală în colosala ușurință și lipsa de control, cu care s'a condus administrația. N'am cetit nicăiri un raport despre fluctuațiile financiare ale acestui organ cu stăpân colectiv, dar vestea despre o reală risipă e de netăgăduit. Cu câți bani a înghițit „Lupta”, numai de dragul oficialității, se puteau întreține două organe de publicitate, bine redactate.

În sfârșit, dacă e vorba de „Lupta”, ca organ al partidului, trebuie să menționăm, că ea a mai cultivat și alte deprinderi. Între altele ne putem plânge cu aceasta ocazie, că redactori credincioși, osândiți și închiși pe câte un an și jumătate, cum a fost cazul lui Gheorghe Stoica, odată ce au intrat în temniță, au încetat a se mai bucura de beneficiile bugetului gazetei oficiale, rămânând avizați mai mult la beneficiile neoficiale ale prietenilor.

FOIȚA ZIARULUI TRIBUNA.

Leon Tolstoi.

Cei trei sihaștri.

Episcopul din Archangelsk călătorea cu vaporul spre Solowki.*) Pe acelaș vapor mai erau și alți creștini în drum către sfânta mănăstire. Vântul era blând, văzduhul limpede, nici un val nu încreștea marea. Unii din hași erau întinși pe spate, alții mâncau, iar alții stau de vorbă laolaltă. Episcopul se plimba și el pe bord. Mai mulți oameni din popor erau adunați în partea dinainte a vaporului și ascultau în tăcere la spusele unui țaran oacles și scund ce tot arăta cu degetul peste apă. Episcopul se opri în loc și privi și el în direcțiunea țaranului: dar vedea numai suprafața mării în care se oglindea soarele. Vlădica se apropie de oameni și se opri în loc ca să asculte ce spuneau.

Cum dete însă cu ochii de episcop țaranul își scoase cu smerenie căciula din cap și amuți: ceilalți salutară și ei privind cu respect la omul bisericeii.

— Nu vă întrerupeți, feții mei, le zise Vlădica. Aș vrea să știu și eu ce vă povestea creștinul ăsta.

*) În Solowki se află o mănăstire celebră pe care o vizitează hașii.

— Pescarul ne vorbea de sihaștri, răspunse un negustor, mai îndrăzneț.

— De sihaștri? se interesă episcopul, și apropiindu-se mai tare, șezu jos. Ia s'aud și eu. Încotro arătați cu degetul?

— Colo se ridică o insulă, spuse țaranul arătând la dreapta. Pe insulă trăiesc trei moșnegi în pace și sfințenie.

— Dar unde e insula ceia?

— Iacă, urmărește-mi degetul, Preasfinte — vezi norul acela? la stânga lui se întinde o dungă albă. Acolo e.

Episcopul, sculat în picioare, privea. Dar soarele strălucea pe apă de-i lua vederea.

— Nu văd nimic, răspunse el. Dar ce fel de moșnegi sânt aceia ce trăiesc pe insulă?

— Oamenii lui Dumnezeu, rosti țaranul. Auzisem eu povestindu-se de ei, înainte de a avea prilejul să-i cunosc. I-am văzut astă vară.

Și el povesti cum, ducându-se la pescuit, debarcă în insulă fără să știe unde se afla. Poposi acolo peste noapte. Cum se scula însă în zori de zi ca să-și dea seama unde era, merse până dete de o colibă de pământ la ușa căreia sta un moșneg; în clipa aceea mai ieșiră alți doi moșnegi din colibă. Il găzduiră, îi dădură de mâncare și îi și ajutară să-și dreagă luntrea.

— Și cum arătau ei? se interesă episcopul.

— Unul din ei scurt și gros, îmbrăcat într-un caftan rupt pare bătrîn de o sută de ani; barba lui albă începe să înverzească întocmai ca mușchiul de pe copaci; el zîmbește într'una și ochii lui strălucesc de bunătate ca aceea ai unui înger din cer. Al doilea e ceva mai înalt,

mai voinic, poartă o barbă lată și sură și un caftan petecit: ăsta îmi ridică barca de credeai că se joacă cu un fulg — și el părea un om prietenos. Al treilea e înalt, înalt, barba lui de zăpadă îi atârna până la genunchi, privirea îi e întunecată și sprâncenele îi cad deasupra ochilor ca niște țurturi — umblă aproape gol, doar mijlocul și-l încinge cu un postav.

— Și ce și-au spus?

— Mai mult lucrau decât vorbeau, și între dânșii își spuneau puține; se înțelegeau mai mult din privire. Il întrebai pe cel înalt dacă trăiau de mult pe insulă; el s'a încruntat și nu știu ce a mormăit în barbă. Cel mic și gras însă i-a luat mâna cu un zîmbet voios și postavul s'a liniștit pe loc. „Ajută-ne, Doamne, pe toți” a rostit cel mic zîmbind cu voce bună.

În vremea asta vaporul se apropia de insulă.

— Acu se vede insula lămurit, strigă negustorul arătând înspre partea ei. Binevoiască Sfinția Ta să se uite.

Episcopul privi cu luare aminte. O dungă neagră apărea în depărtare; se mai uită odată spre insulă apoi trecu de partea opusă a vaporului unde era cârmaciul.

— Ce insulă e aceea? întrebă el.

— O insulă fără de nume, așa cum is multe pe aci.

— Adevărat că acolo trăiesc sihaștrii în paza lui Dumnezeu?

— Am auzit și eu așa ceva, Prea Sfinția Ta; nu pot să știu însă de e lucru adevărat. Pescarii spun că i-au văzut, dar pescarii înecăresc multe...

Vedeți acum, după aceste câte-va rânduri, după nivelul intelectual scăzut, după administrația detestabilă a „Luptei”, după întreaga stare anarhică de mai târziu a acestui organ oficial al partidului, la ce preț poate să ajungă, sub astfel de auspicii, un ziar cu etichetă oficială?

Nu râvnim deci. Și dacă aducem înaintea publicului aceste dovezi ale voinței noastre de a rămâne neatârnat, este că ne simțim într-o atmosferă mai curată și mai la adăpost de presunțiuni oficiale. Sprijinitori a tot ce înseamnă partid și comitet *ca ideie, sau ca individualitate remarcabilă*, dar dușmani hotărâți a tuturor elementelor de prisos, *ne vom face datoria către neam și fără zgardă oficială!*

Comitetul executiv central al partidului național-român e convocat pe ziua de 19 Decembrie n. la o conferință, ce va avea loc în otelul »Cornul de vânat« din Budapesta.

Desființarea pașaportului pentru România. De mult s'a pornit între locuitorii mărginenii o acțiune în scopul de-a se desființa pașaportul obligator pentru cei ce vreau să meargă în România, ușurându-se comunicația între Ungaria și România.

Deputatul sas Traugott Copony a adresat în ședința de azi a Camerei în chestiunea aceasta o interpelare ministrului-președinte, stăruind pe lângă el să ia măsurile pentru desființarea pașaportului obligator.

Criza ministerială din Austria. Din Viena se anunță; Șefii partidelor au ținut azi o conferință în care au hotărât să împlinescă cererea guvernului demisionat și să-i voteze proiectele urgente: provizoriul bugetar și convențiile comerciale.

Clubul polon a hotărât și el în același

înțeles, cu restricția că va vota o indemnitate bugetară de 3 luni.

Se crede că proiectele aceste vor fi votate până la sărbătorile Crăciunului.

Ședința camerei. Opoziția a rămas și azi tot atât de imposibilă ca și ședința de ieri. Proiectul despre monopolizarea bitumelor și a sărurilor de calciu a fost adoptat, în asemenea împrejurări, fără nici o greutate. La discuție în general a vorbit doi deputați guvernamentali, Bay și Söpkér. A răspuns ministrul Lukács, autorul proiectului, zicând că *venitul monopolurilor se va întrebuința în parte prevalentă pentru promovarea stărilor economice din Ardeal.* La discuția pe paragrafi nu s'a anunțat nici un orator. Au urmat interpelările.

Sporirea poporului românesc.

București, 13 Decembrie n.

IV*).

Era într-o zi frumoasă de primăvară.

Afară totul reînviase din adâncul somn al iernei învinse. O iarbă moale și de un verde plin de nădejde acoperea ținutul întreg și era atât de plăcută și de alinătoare pentru ochi, încât mai că credeai că-i simți într'adevăr mătăsoasa-i moliciune. Crengile arborilor și ale pomilor, până mai înainte visători, erau pline de mugurii nădejzii într'un rod multămitor.

Vântul nu mai bătea. Drumurile erau pustii. Nici un car nu mai durduia. Roțile morilor amorțiseră și ele. Nici potcovarul numai bătea ferul roșu în cântecul unei doine dulci și mângâietoare. Chiar și riul își încetinise glasul tremurător. Mai mult. Până și inima omenească bătea în acea zi mai liniștit și mintea era mai descătușată, căci lupta pentru trai încetase pentru

Vezi «Tribuna» 224, 233, 244.

o clipă; eram într'un adevărat armistițiu social.

În sfârșit totul ar fi rămas într'o liniște gânditoare, dacă sunetele clopotelor dela biserici n'ar fi străbătut din când în când vesel firea reînviată.

Suna învierea, învierea învățăturilor Mântuitorului nostru, cu scopul ca să ni-se reîmprospăteze în cuget și simțiri.

Cum eram mișcat, amintindu-mi și eu aceste învățături înălțătoare, în dulcea liniște a păcii grijiilor, iată că așa deodată, fără de veste, un gând mândru îmi cuprinse și încânta mintea, gândul putinții și a unei învieri gospodărești naționale de care ducem cea mai mare lipsă.

Mă gândeam cum chinurile de astăzi ale vieții noastre gospodărești sunt tot așa ca și cele pătimite în Vinerea mare, dacă nu chiar mai mari, căci e adevărat Mântuitorul a murit pătimind, dar totuși a avut o mulțămire înviind în urmă din morți și suindu-se la cer, unde șade de-adreapta Tatălui, pe când noi Românii suntem chinuiți, omorâți cu știrea noastră păcătoasă, încetul cu încetul tot mai mult și mai mult, însă de a binele. Dar nu de mult vestiitorii, adică ziarele noastre, ne-au adus o veste minunată, ce și la «Solidaritatea» ni-se arată, că gândul meu despre putința unei învieri gospodărești naționale a prins în sfârșit rădăcini bune și trainice și în acest ținut înstrăinat al României.

Măsurile luate acolo, ce sunt altceva decât începutul unei astfel de învieri?

Adevărat c'ainviat! Cu aceste binețe, ne putem întâmpina de acum înainte și în privința gospodărească de dincoaci de Carpați. Vestiitorii ne-au adus așa-dară știrea frumoasei însuflețiri dela «Solidaritatea», însă să vedem ce trebuie să mai facem, căci multe mai avem de făcut.

Mă rog, putem noi oare vorbi despre o plugărie rațională și intensivă la noi? Nu, — Și de ce nu?

Fiindcă fruntașii poporului nostru i-au cântat neîncetat Românilui, ba că are vieți

— Ași vrea să-i întâlnesc și eu pe acești silhaștri. Ce-ar fi de făcut?

— Vaporul nu se poate opri, dar Sfinția Sa ar putea merge spre insulă într'o luntre. Să-l înștiințăm pe căpitanul.

Căpitanul fu chemat.

— Ași dori să-i vizitez pe silhaștri, îi spuse Vlădica. N'ai putea să mă transporti acolo cu luntrea?

Căpitanul căută să-l întoarne dela acest plan.

— Lucrul s'ar putea face, dar am pierde vreme multă. Și apoi, îmi permit s'o asigur pe Sfinția Ta, că fapta nu merită osteneală. Am auzit și eu că acolo trăiesc niște moșnegi, muți ca niște pești și cari nu pricep nimic.

— Aș vrea să-i văd. Transportați-mă în luntre. Am să plătesc ce-mi veți cere.

Căpitanul se supuse. Marinarii schimbă pânzele, cârmaciul luă altă direcțiune și vaporul se îndreptă spre insulă. I-se aduse episcopului un scaun lângă cârmaci; el șezu jos cu ochii ținți spre dunga întunecată. Călătorii se adunaseră cu toții în jurul lui și priveau și ei. Cei cu privirea mai ageră puteau desluși acum stâncele de pe malurile insulei și chiar coliba de pământ. Unul din hagi îi zări pe moșnegi. Căpitanul porunci de i-se aduse un ochian, cercetă cu el insulița, apoi îl întinse episcopului.

Episcopul îl așeză în fața ochilor. Trei oameni se țineau pe insulă: unul înalt de tot, al doilea înalt dar nu prea, și al treilea mă-

runțel. Ședeau la mal și se țineau de mână. Căpitanul se apropie de episcop.

— Cu voia Sfinției Tale vom opri vaporul aci, și Sfinția Ta o să treacă pe insulă cu barca.

Apoi dete porunca. Ancora fu svârlită, pânzele strânse, o svînțitură și vaporul se opri. Barca fu lăsată pe mare, lopătarii se avântară întrînsa, Vlădica coboară scărișoara și se așeză și el în luntre, pe o bancă. Lopețile se afundară în apă și barca se îndreptă spre insulă. La o aruncătură de piatră se zăreau acum trei moșnegi, stând la mal: unul înalt încins la brâu cu un postav și cu restul trupului gol, al doilea îmbrăcat cu un caftan peticit, și al treilea mărunțel într'un caftan sfășiat... Tustrei se țineau de mână.

Luntrea se opri la mal și episcopul se scoborî pe insulă.

Cei trei moșnegi se apropiară de dânsul cu plecăciuni adânci. El îi binecuvântă și ei se aplecară și mai adânc în fața lui, Vlădica le vorbi:

— Am aflat, începu el, că voi, oamenii lui Dumnezeu, căutați azi mântuirea voastră și că vă rugați Domnului nostru Isus Hristos pentru toți păcătoșii. Eu, nedemn servitor al lui Christ, am fost ales de dânsul ca să-i conduc turma. Și pe voi, creștinii lui Dumnezeu, ași vrea să vă cunosc și de e cu puțință să vă ajut cu siaturile mele.

Moșnegii tăceau și se priveau zimbînd între dâșii.

— Spuneți-mi dar în ce clipă vă vedeți de mântuire și cum îl sluiți pe Domnul.

Cu un suspin, silhaștrul cu barba sură îl privi pe cel mai bătrân dintre toți, pe omul mărunțel cu barba ca mușchiul; cel înalt, încins cu un postav, își încreți fruntea și căută și el la cel mai bătrân. Și cel mai bătrân și mai scund rosti cu un zîmbet:

— Creștin al lui Dumnezeu, noi nu știm să-l slujim pe Domnul, ci numai pe noi înși-ne ne slujim.

— Și cum vă rugați lui Dumnezeu?

Cel mai bătrân răspunse:

— „Trei sunteți voi, trei suntem și noi. Ocrotiți-ne: fiecare din noi pe fiecare din noi”. Asta ne e rugăciunea.

Cum rosti cel mai bătrân aceste cuvinte, ceilalți doi împreună cu dânsul ridicară ochii la cer și glăsură;

— „Trei sântei voi, trei sântem și noi. Ocrotiți-ne: fiecare din voi pe fiecare din noi”.

Episcopul zâmbi și spuse:

— De auzit ați auzit voi de sfânta Treime, dar ruga voastră nu e cea adevărată. Eu vă iubesc, unchișii lui Dumnezeu — și văd că voiți să trăiți după cuvântul Domnului, dar nu știți cum să faceți. Nu așa se roagă creștinii. Ascultați-mă, vreau să vă învăț eu ruga scoasă din Sfintele Scripturi...

Și el le lămură cum se arată Dumnezeu oamenilor: le vorbi de Tatăl, de Fiul, de sfântul Duh.

— Domnul s'a scoborât pe pământ ca să-i mântuiască pe oameni. Pe toți îi învăță cum

în peptu-i de aramă, ba că-i fiu de împărat, astfel că Românul nostru cum se naște țin-tește să sară îndată pe spița cea mai înaltă a scării obștești, nevoind să se suie înceti-șor spiță cu spiță.

Nu negăm, suntem fii de împărat, dar pentru că nu s'atâtea împărății în lume ca să ne ajungă fiecareia dintre noi câte una, trebuie să ne căutăm de treabă și să vedem, cum am putea să ne cucerim un trai mai bun și mai lesnicios decât acela, ce-l ducem bieții de noi astăzi și care ne împiedică sporirea neamului nostru românesc.

Plugăria, este cea mai prețuită de Români. Foarte bine, s'o stimăm, s'o iubim, căci e o nobilă, o bună și folositoare îndeletnicire, vrednică de fii de împărat. Plugăria, e cea mai statornică dintre profesiuni. Ea nu e supusă la schimbări repezi și adânci. Ea e atât de statornică, încât dă în rutină. Dealțul tocmai prin această statornicie, ea este o temelie trainică pentru un neam. Ea dă naștere la o pătură a populației noastre, care ține mult la pământ și la tradițiile neamului. Nu trebuie așadar să îndepărtăm nici măcar un singur braț de român dela această îndeletnicire frun-tasă. Dimpotrivă susținem că Românii noștri plugari nu sunt la înălțimea chemării lor în ceea ce privește plugăria.

Bogăția și puterea unui popor se razimă pe bogăția și puterea păturei sale de țărani.

Pentru ca această pătură să ajungă acolo, cei dintâi mijlocitori sunt: învățătorul și preotul. Aceștia trebuie să învețe țărănia nu numai ca să-și munciască pământul cu pricepere și rânduială, ci să-i învețe și creșterea vitelor și îngrijirea grădinilor. Să se înființeze crescătorii pilduitoare, de vite, de albine, de viermi de mătase, grădini de

verdețuri, cari sunt astăzi în mâna Sârbilor și Bulgarilor. La ele ar veni țărani, și țărance, cari ar învăța bine cum să poarte grije de toate acestea. Aceste școli gospodărești naționale ar schimba ca prin minune starea de deplâns a sătenilor noștri, fiindcă ei ar vedea chiar cu ochii lor roadele sfaturilor, ce li-se dau. Se vor scutura de îndărătnicia de a nu ținti spre mai bine.

Poporul nostru cu cunoștința puțină ce o are de carte cu greu se încrede în sfaturi noi, ce i se dau. E țăfnos față de tot ce e nou, fie aceea ori cât de folositor. Numai *pildele vii* îl pot schimba în privința asta și aceste sânt cele amintite mai sus. Acestea înrîurind asupra ochilor îl mișcă mai repede și mai puternic și schimbarea în judecata lui se va face. Și odată spartă coajea care despărțea întunerecul de lumină, nu vă puteți închipui ce bogăție nescată și rodnică se va ivi ca prin farmec! Numai astfel se va putea smunci țărănul din ghiarele sfâșitoare ale judecării rătăcite, înălțindu-l cu gândul în lumi mai senine și mai fără de păcate. Numai așa își va cunoaște el puterea, dar și slăbiciunile, și se va îndrepta. Va ști să-și cuce-rească drepturile, dar și să-și facă datorințele cu voie și de bunăvoie.

Trebuie căutat să se înmulțească și vitele bune, căci așa se 'ngrășe pământul care ne dă apoi și un seceriș bun.

Astăzi cei mai mulți se îngrijesc să în-bunățească numai cele de lipsă plugăriei — *afară de plugar*, care de altfel e cu ade-vărat singurul care dă preț celorlalte lucruri în plugărie. Nu vite premiate, pluguri decorate, bălgare medaliat ne trebuie nouă astăzi, ci mai vârtos și mai întâi *plugari deștepți și cu carte*. Pământul și arătura

Apoi luă loc în luntre și se îndreptă spre vapor.

Și cum luneca barca pe apă, el îi auzea pe bătrâni cum glăsuiau rugăciunea către Dom-nul. Tot mai apropiat se vedea vaporul, tot mai slab răsunau cele trei voci ale silaștrilor. Apoi nu le mai auzi. Dar prin razele limpezi de lună el îi zări cum stăteau pe acelaș loc ținându-se de mâni: trei umbre — o umbră mărunță la mijloc, la dreapta ei silueta celui mai înalt dintre silaștrii, iar la stânga umbra celui mijlociu.

Luntrea ajunsese la vapor, episcopul se urcă pe bord — ancora fu trasă din apă, pân-zele întinse, vântul adia lin și vaporul își văzu de drum.

Răzimat de bord episcopul căta drept spre insulă. Abia se mai lămureau moșnegii... apoi dispărură... insula se mai vedea încă... încet-încet se topi și ea în zare... luminate de lună pleoscăiau valurile mării.

Hagii se culcară. Peste tot tăcere. Dar epis-copul nu putea s'adoarmă, ci sta singurel pe bord și privea pe întinsul mării — privea spre partea insulei — acolo unde văzuse in-sula și se gândea la bunii unchiași. Și-și spunea Prea Sfântul că s'ar fi bucurând si-liaștrii c'au învățat să se roage. Și se închină Domnului, mulțumindu-i că i-a dat prilej să facă o faptă bună învățând pe niște neștiutori cuvântul Lui.

Episcopul stă adâncit în gânduri, privirea lui se pierde pe mare, acolo unde trebuie să fie insula. Și îi se pare că-i strălucește ceva

prețuiește atât cât prețuiește plugarul, iar nu, după cum se crede greșit cât prețuiește boul sau calul.

Să luăm deci bine aminte și să ne stră-duim întru acest adevăr neclintit.

Traian V. Țăranu.

Răvaș din Beiuș.

Activitatea despărțământului Astrei. — Mugu-rul. — Adunarea de constituire a Doinel.

În coloanele acestui ziar de publicitate s'au adus laude conducătorilor din Beiuș, pentru mo-dul cum înțeleg datoria față cu asezămintele no-astre culturale. Publicul cititor însă poate că eu-dumedit și se va fi întrebând, ce ispravă mare vor fi făcut noi de ni-se aduc laude, căci în ră-vașele și în rapoartele de până acuma nu se dau fapte pozitive, ci se înșală numai vorbe măgul-toare, fără ca să se arate simănașit, care anume e activitatea laudabilă a »Astreie« noastre.

Spre liniștirea celor ce se interesează de bunul mers al despărțământului nostru, țin deci să dau următoarele date. Toată lăsa, Duminică de Du-minecă ne-am întrunit în număr impunător în sa-lete încăpătoare ale Casinei române. Aici s'au ți-nut apoi adevăratele serbători literare.

Am citit conferențe: dnl Nicolae Fabian, prof. despre »Rolul și chemarea »Astreie«; Petru E. Papp, paroch din Pocola, despre »Naționalismul în literatura română« vorbind în deosebi despre activitatea uriașă a dlui N. Iorga; Ioan Delean, învățător despre »Rolul mamei și creșterea în fa-milie«; Dr. C. Nyés, medic »Despre fermenta-țiune«; Dr. Ioan Ciordas, avocat »Din dreptul penal«; dna Viara Ciordas, a cetit schițe și poezii de ale dssie; Dr. C. Pavel, profesor »Cu-vinte din bătrâni, adică literatura veche până la 1780«; Ioan Novac, forester despre »Rolul păd-urilor, Românul și codrul«; Ioan Bala, contabil despre »Străbunii noștri«; Gedeon, despre »Fazele de dezvoltare ale limbii române«; Ioan Roșu, liv. despre »Bunătatea materiei, ca condiție prin-ci-pală a dezvoltării culturale«; Gavril Cernău, mă-lestru, despre »Stăpânire«; Victor Borlan, profesor din Istoria naturală și Florian Mese, industriaș, despre Meserii.

D soarele Amalia Papp, Valeria Ștefănică și M. Ardelean, au contribuit la fiecare șezătoare cu producții artistice la pian, iar profesorii I. Bușiga și Gh. Mane cu cântări din vioară. Așa de

în fața ochilor: o lumină vie și mișcătoare — când aici când acolo — și lumina se mută din loc... — se apropie... dispăre... trece în clar de lună. Să fie vre-un albatroz cu ari-pile ca zăpada? vre-o pânză de corabie ce se apropie? Episcopul privește cu agerime: o barcă cu pânză, își spune el, vine în spre noi. Se apropie ca fulgerul. Mai adânc — aura era departe, departe, și acu e așa de aproape! Da, ar părea o luntre... dar nu e luntre... ceva alb sclipeste în zare, dar nu e o pânză de luntre. Se apropie de noi, ne ajunge. Dar ce era, episcopul nu-și putea da seama: dar de sigur, că nu e nici o barcă cu pânzele în-tinse și nici un albatroz cu aripile albe nu e. Mai de grabă ar semăna cu niște ființe ome-nești: dar ce oameni să fie accia ce lunecă peste valuri? Infricoșat, el dă fuga la cărm-maci.

— Ia te uită! îl întreabă cu glas tremurat ia te uită, fățul meu... ce să fie asta?

Și rostind aceste cuvinte el vede deslușit: cei trei unchieși, lunecă pe valuri, bărbiile lor strălucesc de lumină, picioarele le stau ne-mișcate, ei zboară peste ape.

Cărmaciul privește și el, se sperie și strigă cu spaimă:

— Doamne! Uncheșii dau fuga după noi, ei dau fuga pe mare ca pe pământ!

Hagii auzind aceste cuvinte, se scoală din somn și aleargă lângă cărmă. Și văd cu toții pe cei trei silaștrii gonind după vapor și ți-nându-se de mână — cei doi unchieși dela margină făcând semne ca să se oprească va-

să se roage. Luați seama la cuvintele mele și repetați-le: „Tatăl nostru“.

Unul din moșnegi îngână: — „Tatăl nostru“.

Al doilea repetă: — „Tatăl nostru“.

Al treilea rosti și el: — „Tatăl nostru“.

— „Carele ești în ceruri“.

Moșnegii repetară: — „Carele ești în ce-ruri“.

Dar bătrânul cu barbă lată și rară se în-curcă și nu pronunță bine fraza; unchiașul cel gol cu mijlocul încins de un postav nu reuși nici el să rostască cum trebuie: mus-tățile lui stufoase îi acopereau gura și vorbele nu i se înțelegeau bine: abia de ieșeau cu-vintele dintre gingiile știrbe ale celui mai bă-trân dintre unchiași.

Episcopul mai repetă ruga, și o mai repe-tară și moșii.

Episcopul șezu jos pe o piatră, în fața lui stătea silaștriu, cu ochii țintă pe buzele lui, îngăimând rugăciunea după dânsul.

Toată ziua până seara, episcopul își dete osteneala cu bătrânii. Mai între ei îngăimară cuvintele după dânsul, apoi le rostiră pe din afară. Unchiașul cu barba rară le învăța cel dintâi pe de rost. Episcopul îl ascultă odată, de trei ori, de zece ori, și soții lui repetau.

Amurgul umbrea pământul, în mare strălu-cea luna și episcopul se sculă să plece. El își luă rămas bun dela unchiași cari se ple-cară adânc în fața lui. Pe tustrei îi sărută sfă-tuindu-i să rostască rugăciunea, așa cum îi învățase dânsul.

aceasta s'au declamat poezii de Coșbuc, Goga, Alexandri, Vlahuță, Iosif etc.

Activitatea aceasta frumoasă a fost apoi încoronată de concertul și producția teatrală despre care s'a raportat deja și care au fost dirijate de dl I. Petra, contabil.

După cum se vede deci despărțământul »Astricii« de noi a avut un an îmbelsugat și sub ceretrea lui și au dat întâlnire toți doritorii de muncă, fiecare contribuind cu câte-o petricică la cimentarea legăturilor sufletești, cari de altfel trebuie să fie atât de firești.

Dar nu numai oamenii cei nelmpiedecați să muncească au desfășurat activitate culturală. Studențimea de la liceul nostru încă și-a luat partea cuvenită din năzuințele noastre generale. În orele lor libere câțiva tineri mai iscusii, au început să se îndeleținească cu scrisul și au scos o revistă săptămânală litografată, »Mugurul«. Câtă demnitate, câtă mândrie vor fi simțit ei, când își vor fi spus cuvântul juvenil în chestii literare la ordinea zilei. Și de fapt cetate acolo încercări stilistice bine prinse, despre Eminescu, Ion Creangă, Șincal și despre scriitorii mai noii ai literaturii noastre.

La sfârșit se dădeau informații despre mișcarea culturală actuală, precum și mici recenzii.

Dar tinerii redactori se credeau redactori în toată puterea cuvântului, cu deplină libertate, fără să se gândească că ei au să observe și o anumită disciplină școlară. Trecând limitele acestei discipline se treziră cu un »consilium abunde«. Redactorii sânt nevoiți să se risipească, iar revista să și ia adio dela cititori. Asta a fost soarta primei reviste în Beiuș, și asta răsplata redactorilor.

Dar cu un pas sântem înainte. După multă străduință și răbdătoare vreme lată că ne apare »Doina«, societate cooperativă pentru »tipografia și librărie«. S'a constituit Duminică, în 11 Decembrie, în localul băncii »Drăganul«.

A venit multă lume românească la adunarea ei de constituire. Și de pe fețele tuturor se citea o veselie sănătoasă.

Di Dr. Ioan Clorșag, prin o cuvântare caldă, în care a arătat scopul întrunirii și foloasele culturale ce vor rezulta din înfrățirea »Doinei«, a deschis adunarea. Se aleg apoi diferitele comisiuni pentru cenzurarea listelor și a sumelor înscrise pentru darea absolutului și pentru membrii fondatori. La sfârșit se aleg cu unanimitate în direcțiune: d-nii Vasile Ștefanica, Dr. Petru Helco, Ion Iepure, Dr. Gavril Cosma, Dr. Con. Popovici, Dr. Ioan Clorșag, Lucian Bolcaș, Ioan Petra, Ioan Roșu și Petru E. Papp. În comitetul de supraveghere d-nii A. Ghera, Cor. Ardelean, Ioan Bușțea, Ioan Delean și Ioan Bogdan.

porul. Ei lunecă peste valuri ca pe o câmpie și nu-și mișcă picioarele de loc. Și cum sbura vaporul pe mare, ei se apropiară în rînd cu dânsul, ridicară capetele peste bord și strigară laolaltă:

— Am uitat, robul lui Dumnezeu, am uitat rugăciunea ce ne-ai învățat-o. După ce am rămas singuri am spus-o pe de rost; peste un ceas însă având s'o glăsuim iarăși, nu ne-am amintit nici un cuvânt dintr'însa. Nu mai știm nimic — învață-ne iară!

Episcopul se cruci, se pleacă adânc în fața moșilor și le zise:

— Rugăciunea voastră, așa cum o știți, mângăie urechile Domnului în înălțimea cerurilor, unchișii lui Dumnezeu. Rugați-vă pentru noi păcătoși.

Și el căzu în genunchi. Cei trei moșnegi îl priviră o clipă nemișcați, apoi se întoarseră și lunecară iar peste ape.

Și până 'n zori străluci mare pe unde trecuseră silaștrii. Trad. de Z. S.

Astfel s'a făcut începutul unei închegări sociale și culturale aici la noi, unde atât de mult s'a simțit lipsa ei până acum.

După adunare a fost o agapă la »Taut«, unde a domnit multă veselie. *Senin.*

Scrisori din Paris.

Jucăriile de Crăciun oglindesc viața popoarelor. — Moartea unui erou. — Sângeroase lupte între Francezi și Africani. — Statistică interesantă. — Premiul literar al Academiei Goncourt: o generațiune spontanee de talente dubioase. — Cursul unui mare filozof: d. Bergson și reînnoirea ideilor omenești.

Paris, 10 Decembrie 1910.

Se apropie Crăciunul cu îngerii și cântecii lui, Crăciunul luminos și cald de dogoarea căminului familiar, Crăciunul cu barbă albă, reînviator de amintiri. El este mai ales sărbătoarea copiilor mari și mici, căci în văduhul lui sfânt ne simțim cu toții, oameni în toată firea, porniți a visa la anii de demult ai copilăriei blânde și curată.

Parisul împrăștie și el de vre-o săptămână de zile magica atmosferă a sărbătoarei a be. Peste tot vitrinele strălucesc de lumini; și în mijlocul vaurilor clare ale lămpilor electrice se resfață jucării de toate felurile și de mii de culori. Nicăiri fantezia și industria jucăriilor nu sclipește mai viu decât în Franța, nicăiri ea nu este mai cultivată. Francezii au pietatea copilăriei pe care o respectă, din care extrag sucul ademenirii pentru întinerirea sufletelor grave, cărora le împrumută pentru câteva zile iluziile copilăriei îndepărtate, cu dulcele și naivele ei bucurii.

În fața jucăriilor de Crăciun ne-ar fi dat poate să formulăm reflecții mai serioase. În priviți de-a lungul străzilor Parisului pitoreasca defilare a vitrinelor luminate; cercetați cu băgare de samă jucăriile expuse la focul colorat al lămpioanelor: ce veți observa? Că moș Crăciun cu barba albă, că paiațele în haine de mătase, că fermele, castelele și soldații de plumb sânt mai rari, dar că, în locul lor, automobilele și aeroplanele în miniatură s'au înmulțit, de asemenea și negustorii de zarzavaturi ce împing din greu la cărucioarele lor cu două roți. Și ce-ar însemna aceasta? că în Franța, industria jucăriilor este oglinda vie și exactă a marelui vițiu social și că preocupările civilizațiunii și ale progresului se reflectează în mic, în darurile de aparență neînsemnate, ce se fac copiilor cu prilejul Crăciunului și-a Anului-nou.

Acum câțiva ani torpiloarele și submarinele, apoi automobilele și azi aeroplanele... toate descoperirile deschise cari revoluționează lumea s'jung, la vremea lor, la cunoștința copiilor sub forma de jucării. Viața socială se întrupează și ea în micile unelte. Vă vorbiți mai sus de negustorii de zarzavaturi ce împing cu greu la cărucioarele lor: ei înfățișează revendicările democrației, opozițiile socialiștilor, ale muncitorilor, ale lumii de jos. Și în totdeauna viața poporului francez din toate epocile s'au oglindit în jucării. În evul mediu se clădeau catedrale în miniatură, catedrale sculptate ca niște dantele, cu turnurile ascuțite ca o săgeată, ca un strigăt acut de misticism; pe vremea Regelui Soare, copiii bogaților căpătau în dar seniori și femei din lumea mare în toalete pompoase; mai târziu revoluția a adus moda fioroasă a ghilotinelor în miniatură; sub Napoleon cel Mare soldații de plumb înflăcărau patriotismul copilăresc — și azi avem aeroplanele...

S'ar putea scrie o istorie a Franței, după jucăriile din evul mediu și până în clipa de acum.

Trei ofițeri și vre-o cincisprezece soldați din batalioanele africane au lungit cu numele lor lista de eroi francezi morți pentru patrie. În pus-

lille continentului negru, un detașament de 300 fraților a fost surorsit de o trupă de 5000 de africani. Eroismul francez a pus zăgaz invaziunii de sălbateci cari au fost respinși după o luptă cumplită, lăsând 600 morți pe câmpul de război. Și din Francezi, cari nu erau mai mulți de 300, au perit cu totul 18 oameni și au fost răniți vre-o 68. Pierderile acestea cu totul că relativ nelosemate costă multe lacrimi, căci printre morți se socotește și locotenent-colonelul Moll, unul din șefii expedițiunii în Africa centrală.

Un adevărat erou și unul din cei mai culți și mai strălucitori ofițeri, acest locotenent colonel Moll. De un curaj și de-o prudență fără de margini, el întrupa toate calitățile șefului militar și colonial modern. Nu numai expedițiunile militare erau sarcinile lui, dar și colonizarea vastelor terenuri africane — și mai ales, punerea lor în valoare. Raporturile răposatului erou sânt niște modele de curaj și de competență economică. Lui i-se datorește o mare parte din exploatarea de bumbac din Africa-centrală.

Și a murit cum a trăit, ca un desinteresat și iubitor fanatic al patriei. Moartea lui e plânsă de toți Francezii, dar ea suscită și o indignare vănoasă. Moll nu e cea dintâi victimă a nesocotinței în politica republicană. Toți șefii expedițiunilor militare africane au cerut necontenit guvernului să pună capăt neînțeleșului sistem de parsimonie soldătească, care constă în a trimite în coloniile din Africa centrală mici pachete de militari, pe cari indigenii îi măcelăresc fără greutate, în loc de-o expedițiune suficientă ca să cucerească dintr'odată teritoriile și să le mențină pentru totdeauna, după ce ar înfringe cu desăvârșire rebeliunile sângeroase ale sălbaticilor.

O recentă statistică franceză pune capăt în mod definitiv inexactului svon, ce colindă de vre-o câțiva ani Europa și după care Germania părea a fi devenit centrul învățământului științific al lumii civilizate în detrimentul Franței, care se spunea că-și pierde din zi în zi această supremație. Arată cifrele comparative ale studenților străini la universitățile din Berlin și Paris, de vre-o câțiva ani încoace:

Numărul studenților străini	Berlin	Paris
1898	639	1116
1900	629	1201
1902	837	1186
1904	925	1421
1906	980	2003
1908	820	3037

Cifrele acestea riguros exacte nu vor lăsa, cred, nici o îndoielă în spiritele popoarelor.

Și cari sânt cei mai fideli clienți ai Franței? Mai întâi Rușii, apoi Japonezii, Românii și... Germanii.

Aceștia din urmă erau în număr de 71 acum 10 ani. Astăzi 363 studenți germani frecventează universitățile franceze.

Eri a avut loc la Paris împărțirea premiului literar de către Academia Goncourt. Laureatul este un fost învățător și romanul premiat tratează despre viața dela țară. Premiul Goncourt constituie cel mai însemnat eveniment literar al anului; anul acesta el a fost mai pasionant ca ori când, din pricina originalei candidații d-na Marguerite Andoux, prezentată și susținută de puternicul scriitor dl Octave Mirbeau.

Curioasă e cariera literară a d-nei Andoux! Fată de țaran venită nu de mulți ani la Paris, ea a trăit până acum din ce brumă câștiga ca simplă lucrătoare de croitoare. E ușor de înțeles că instrucția ei lasă de dorit. Deodată modesta lucrătoare se apucă să scrie o carte naivă dar plină de sinceritate, cu un subiect simplu tot din viața dela țară. Dl Octave Mirbeau citește romanul și «înflăcărat», și exagerat ca întotdeauna, autorul lui *Sebastien Roch*, scrie la cartea d-nei Andoux o prefață în care o proclamă femeie de geniu... Ei Doamne! De ce cad oamenii inteligenți ca dl Mirbeau în exagerări așa de copilărești? Căci asta nu e cea dintâi notă originală a d-lui Oc-

Cei cari doresc: **mobile**

bune, frumoase, ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile Székely și Rév din Marosvásárhely, (Piața Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegere aparte expedim franco în ori-ce parte a Ardealului. - Atel er de primul rang Mare asortiment de trusouri pentru mirese.

tave Mirbeau. Mi aduc aminte acum zece ani ce zgomet a făcut în Franța un articol al d-sale din «Figaro», în care-l numea pe Maurice Maeterlinck ca pe un autor dramatic inferior lui Shakespeare. Azi dl Mirbeau îi scorda d-nei Marguerite Andoux geniu pentru o cărțuie stângace pe care, zău! n'as iscăli-o. D Mirbeau e foarte marinos. Pentru convingerile d-sale, atât de personale, merge până în pânzele albe. De aceea e și supărat foc pentru că colegii dela Academia Goncourt n'au acordat premiul anual de 5000 franci, protejatei d-sale. D-na Marguerite Andoux însă trebuie să fie mulțumită: gazetele fac zgomet în jurul ei, naivii o cred într'adevăr genială, romanul ei are un enorm succes de curiozitate și editorii îi fac oferte peste oferte.

Ce ție și omul celebru: o simplă bucută a lui are mai multă valoare ca cele mai sfinte înțelepciuni ale ori cui nu e cunoscut de mulțime, de mulțimea tembelă și lesne încrezătoare...

Să vorbim acum de un geniu adevărat... Era la orele 7 p. m. dl Henri Bergson și-a reluat, la Collège de France, cursul său reglementar. Dsa a vorbit despre «Personalitate».

Iată un eveniment pe care cea mai mare parte din contemporanii noștri nu-l pricep destul de bine. Dl Bergson e profesor la Collège de France, și mai e și membru al Institutului; dar numai lumea adevărat spirituală știe că dl Bergson e unul din cele mai minunate genii filozofice pe cari le a avut lumea până azi. Și ce discretă, ce modestă e viața marelui filozof!

Căci trebuie să știi că dl Bergson e un om care stârnește o adevărată furtună în lumea intelectuală din toate țările și din toate continentele. Dela Descartes încoace, Franța n'a avut filozof care să i se poată compara. Germania recunoaște fără șovăire că el e de același talie ca marele Kant; toți sânt de acord că afară de Spinoza nici un filozof al lumii moderne n'a știut să reînnoască idelle umane, cum le-a reînnoit genul dlui Bergson.

În fiecare Vineri, la orele 5 p. m. ori cine poate asista la cursul de filozofie pe care-l ține, la Collège de France. Discipolii săi sânt numeroși — și te simți mândru când ai norocul să auzi cuvintele ieșite din gura acestui uriaș al cugetării, care de când e lumea nu numără în domeniul filozofiei decât 2—3 oameni, și care, totuși, e așa de puțin cunoscut de marea mulțime, care acuma și glorifică alăteia mediocrități și talente ușoare, ale căror opere vor pieri odată cu autorul lor, spulberate de ziua de mâne ca o mână de țărâță.

C. R. B.

Discursul d-lui Iorğa

rostit în ședința dela 26 Noemvre a Camerei române cu privire la politica externă a guvernului român.

Onorată Cameră, Răspunsul la Mesaj de anul acesta se deosebește de alte răspunsuri la Mesaj în chip favorabil prin lipsa aproape totală a pasajului relativ la politica externă, și un Mesaj care nu cuprinde nimic despre politica externă și un răspuns la Mesaj care nu completează fraza relativă la politica externă din Mesaj, nu pot să fie decât foarte binevenite. Noi, politica noastră externă o cunoaștem, ne-am deprins cu dânsa, o suportăm, și o plătim noi, și o plătesc și noștri de alurea. Prin urmare, de câte ori nu se amintește jertfa de Stat și jertfa națională, pe care o reprezintă politica noastră externă, de alăteia ori nu avem motiv decât să fim mulțumiți.

Dor, ar fi fost foarte curios dacă anul acesta după discuția privitoare la politica externă din anii trecuți, discuțiune în care din toate părțile s'au adus numai acuzațiuni și nici din partea unei singure părți nu s'a spărat cu succes politica noastră externă, de alipire necondiționată

la tripla alianță, ar fi fost foarte curios dacă s'ar fi găsit mijlocul de a se introduce din nou, în Mesaj, acea frază pe care o cunoaștem prea bine, pentru a o iubi prea mult. Și cu toate acestea, dlor, dacă politica noastră externă ar fi îndrăznit să fie altfel, decât a fost până acum în acest an, ar fi putut să se adauge ceva cu privire la dânsa.

În anul acesta noi am binevoit să luăm la cunoștință de un lucru, care s'a întâmplat de multă vreme, pentru toată lumea și pentru noi, am binevoit să luăm la cunoștință anul acesta de existența unei Turcii noi. D-lor, cu Turcia veche noi am avut legături pe cari toată lumea le știe, și, când Turcia veche este înlocuită cu o Turcie nouă și când Turcia nouă are în programul său o îngrijire specială pentru partea din neamul nostru care trăiește în Macedonia, de sigur că și noi să ne îngrijim ceva mai mult de afacerile acestei Turcii noi.

Nu am găsit cu cale să facem aceasta până în acest an.

Anul acesta Turcia cea nouă a venit la noi și trebuie să spunem că noi nu am știut să primim Turcia cea nouă. Ea a venit la noi prin oamenii culturii sale cari reprezintă conștiința de sine a noului regim turcesc. Au venit aici de două ori reprezentanții culturali ai poporului turcesc.

A existat o Turcie de Stat: Turcia de Stat care a dispărut. Pentru întâia oară în locul ei apare un popor otoman și poporul acesta otoman ne trimite pe reprezentanții săi. Pe aceștia i-am primit în condițiuni cu desăvârșire deplorabile. Am avut mare atențiune pentru conflictul cu Grecia, ne-am dat toată atențiunea ca să căpătăm o satisfacțiune strălucită în acest conflict.

Se pare că ne-a fost cu mult mai mult în lărmă să stoarcem Grecilor o satisfacțiune pe care ne o ofereau dela început, decât să știm a câștiga cum se cuvine simpatia Stat turcesc, care în curând va da dovada că e puternic cu mult mai mult de cum ne așteptam noi. Au venit Turcii în București și le au ieșit înainte doi delegați ai consiliului comunal, doi onorabili comercianți, mi se pare, rectorul universității, care fusese înștiințat — era absent — și o delegațiune de studenți oficiali, căci există și studenți oficiali, împreună cu doi membri ai consiliului comunal, au ieșit înaintea fioarei inteligenței turcești. Și în felul acesta un popor care caută prețența noastră, care venise să declare că părăsește rancunele sale vechi și orice amintire de dușmănie care a existat între ai noștri și ai lor, a fost primit în așa condițiuni încât a trebuit excesiva amabilitate a acelor cari au fost primiți ca să se găsească potrivită primirea.

Turcii nu ne cer nimic, pot însă să ne dea ceva, pot să ne dea foarte mult, în ceea ce privește acea parte a neamului nostru care locuiește dincolo de Dunăre. Există o chestiune macedoneană, pe care bugetul ministerului instrucțiunii o rezolvă în fiecare an. Se știe cum bugetul ministerului instrucțiunii înțelege a rezolvi chestiunea macedoneană. În fiecare an se fixează suma, o sumă mare în buget care se trimite unor anumite persoane. Acele persoane trebuie să întretie școlile. În cazul cel mai bun întretin profesori cari nu au școlari și în unele cazuri, nici profesorii, lipsiți de școlari nu există. Așa e felul cum înțelegem a ne achita de datoria noastră față de Românii de dincolo de Dunăre. Nu e nici un semn de îmbunătățire a politicii macedonene care se face la București. De aici nu s'a primit nici o indicațiune cu minte pentru frații aceia de acolo, de aici nu s'a primit nici un sfat bun, de aici nu s'a adus nici o însănătoșire a împrejurărilor la cari încezește chestiunea macedoneană. Departe de a ridica pe frații noștri din Macedonia, nu ne purtăm măcar, noroc, ci le aducem lipsă de noroc.

Erau acolo oameni cari trăiau în împrejurări economice destul de bune. Erau acolo oameni ce se puteau desvolta materialmente, destul de mulțumitor.

Ei bine, am intervenit noi și am aruncat idea lui românesc în Macedonia, făcând pe anumiți

oameni de acolo să simtă sincer pentru idealul nostru al tuturor. Și, după ce am creiat de aci dela București o chestiune macedoneană, nu am știut să o conducem; ea s'a prefăcut într'o chestiune politică de partid, căci din oameni luxoși, din oameni cu minte oameni stricați, din oameni ce stăteau acolo am făcut oameni ce stau aci și pompează pe rând partidele politice. Și astfel avem rușinea că, în momentul când Turcia cea nouă îngăduie ca naționalitățile ce le cuprinde să se manifeste potrivit cu aspirațiunile lor, bineînțeles, în cadrul legal cerut de orice stat ce are conștiința de sine, în aceste momente în Macedonia apar Sârbii cari au școlile lor, apar Bulgarii cari au școlile lor, apar Grecii cari au școlile lor, unde se învață potrivit cu nevoile unui neam; ei au toți comunități, ce reprezintă cu adevărat interesele celor ce vorbesc aceeași grai, și au aceeași credință națională; ei au o presă, au reprezentanții lor autorizați în țările unde toată lumea încurajază materialmente și moralmente. Pe când ai noștri în Macedonia tocmai când puteau să arate ce sânt, au dovedit că nu există decât numai în controalele, listele de lefti și recompense, sau cel mult în registrele de anchetă ale ministerului de instrucțiune și ale ministerului de externe.

Nu am știut, deci, să prețuim prețența Turciei ce ni se oferea; pe Turcii cari au venit la noi nu am știut să i primim, și nici să întrebuițăm această simpatie a unui popor trezit la o viață nouă ca să putem relua vechile noastre tradițiuni culturale religioase în Peninsula Balcanică.

Și, prin urmare, zic că, dacă în Mesaj ar fi fost oarecari rânduri despre politica noastră externă, am fi așteptat ca în aceste rânduri să se vorbească de anume legături cu Turcia, să se atingă convențiunea militară pentru care am tras panos, și nu știu dacă vom trage vreun folos, — unii zic că această convențiune nu există, dar aceasta nu ne scutește de acuzațiile celor cari zic că ea există, de formula declarațiune a dușmanilor noștri că vor ști să răspundă la convențiunea militară a noastră cu Turcia. — Și s'a lăsat cu desăvârșire la o parte, nu numai această chestiune specială a convențiunii, dar chestiunea generală a rolului ce înțelegem noi să-l avem în Orient față de marea transformare produsă acolo prin trezirea la viață a Turciei.

Prin urmare, d-lor, așa fiind, noi urmăm cu sistemul nostru tradițional, neînțelegând interesele noastre cele mai apropiate, trăind în vechea noastră iluziune, că sântem veniți din Occident și că nu avem rost decât în Occident, că sântem niște fii ai Romei, frați cu Francezii, rădăciți în Orient, că nu avem decât să blăstămăm pe Traian care ne-a adus în părțile acestea, că dincolo de Dunăre nu există decât numai balcanici, că balcanicii pot să aibă cultură, o armată, o conștiință, o valoare politică, nu ne privește pe noi. Pentru noi lumea se încheie la Dunăre, o imensă prăpastie se sapă pentru orice gând și simț al nostru la această apă, care în trecutul nostru a fost un hotar în ceea ce privește influența românească. Va să zică, trăind în această veche iluziune, am neglijat și neglijăm și până acum, singura politică care ne-ar putea fi profitabilă: de acolo, sprijinind, am avea sprijin, acolo ajutând, am primi ajutor, de acolo s'ar răspunde cu simpatii mai mari la simpatiile pe cari le-am trimite. Dar pentru aceasta trebuie să săvârșim un act de voință, pentru aceasta ar trebui să recunoaștem o situațiune, pentru aceasta ar trebui ca, în această situațiune ce recunoaștem, să vedem care este chemarea noastră, pentru aceasta ar trebui să știm ce avem și ce am moștenit, pe când noi sântem un popor, care de mult nu mai știm nici ce avem, ceea ce ne dă dreptul la un anume viitor, și mai ales nu mai știm ce-am moștenit.

Prin urmare, așa fiind lucrul, noi rămânem culcați cu capul nostru de idolenți pe vechea pernă a alianței Europei centrale și, dacă, data aceasta n'am pomenit încă odată că relațiunile cu toată lumea sânt foarte prietenoase, și că noi păstrăm legăturile noastre foarte prietenoase cu anumite State, cari ne-au ajutat totdeauna la carul lor și

Telefon nr. 467.

KARDOS GYULA

cea mai mare fabrică de trăsuri sudungară

Temesvár Gyáiváros Háromkirály ut 14. (Casa proprie.)

Mare magazin de trăsuri noi și folosite. —

Pregătesc lucruri de fierar, rotar, șelar, de lustruit și orice reparări de bransa aceasta, cu prețurile cele mai moderate. Preț curent, gratis și franco. Tot aici se mai pot căpăta omnibuse pentru 6 persoane cară funebre, felurite căruțe »landaner« cu preț. moderate.

nu ne-au răspătit cu nimic pentru serviciile făcute, vă spun: din toată nima mă bucur Era o umilință să se cetească în Mesaj și să se discute în răspunsul la Mesaj fraza aceea stereotipă, care însemnează starea noastră reală de vasalitate față de Puterile Europei centrale.

Și, dinor, este bine că lipsește ceva despre politica externă în Mesaj și din alte puncte de vedere.

Dinor, între alte ciudățenii, cari ne-au trăznit prin cap, în ceiace privește interesul nostru pentru Românii de dincolo, cari trăiesc fără voia noastră, dar noi nu vom trăi fără voia lor, — aceasta este deosebirea, ei trăiesc prin ei, noi trăim prin prezența lor acolo unde sânt, — printre alte ciudățenii cari ne-au intrat în minte, cu privire la soarta lor și influența pe care grija de soarta lor trebuie să o aibă asupra politicii externe a României, a fost aceea de a încheia chestiunea aceasta națională de dincolo printr-o împăcare. Știți că anul acesta s'au găsit oameni buni la suflet cari să împăce pe Români cu Ungurii. Nu sânt cei dintâi și nici cei din urmă; naivitatea și corupțiunea sânt vechi și, după părerea mea nemuritoare, se va găsi totdeauna cineva care să fie cuprins de un mare dor de înfrățire cu Ungurii, pentru un episcopat, pentru plata datorilor, sau pentru ca să facă halfrul unor anumite persoane dela București.

S'au început negocierile întâi cu trădătorii; așa se încep negocierile: cu trădătorii cari n'au fost în punga ori vânează o situațiune mai mare. Dacă onorabile persoane de dincolo, cari au avut legături aici și cari se vedeau odată mult mai des aici decât dincolo, cari n'aveau monarhii de acolo, ci ale politicii românești de aici, ale oamenilor capabili de a face orice, pentru o desfășurare de ambițiune sau o creștere de salariu, după persoane cunoscute la școala noastră politică, s'au apucat de împăcare, aducând pe teabă, încă odată, bietul osp al națiunii române aceluia cari își satură ochii privind această orăvălșie. După trădătorii a venit a doua categorie, care se înceasă în asemenea împrejurări: imparțiali, obiectivi; una din spețele cele mai puțin simpatice la orice fel de politică, acești oameni cari nu fac nimic, cari nu s'au amestecat în nici o luptă, cari n'au purtat nici un greu și n'au nici o răspundere, și cari coborând din Olimpul lor, calcă marea împărțind sfaturi în stânga și în dreapta și apleacă spre unul și spre alții stăpânul de împăcare. Nu s'au putut nici cu aceasta, și Românii au rămas n'impăcați cu Ungurii, așa cum e firesc, cum le impune trecutul lor și cum se potrivește cu viitorul lor; nelăcomăți față de Ungurii sânt și în momentul de față. Dar în această acțiune de împăcare înjositoare, ca acei persecutați să se ducă să spună că vrea să se lupte e celui care îl persecută; și așa care e afară din legi, în contra cămă s'au făcut legi, să spun: mă mulțumesc și cu aceste legi, dar în dulcele te în practică, ca vechiul stăpân al pământului aceluia să se adreseze către uzurpator, către încălător, și să îl propule a mai scădea puțin tonul, a mai înceteni puțin acțiunea, numai pentruca în cutare sferă să domnească pacea, în acțiunea aceasta de împăcare condamnată, dezorientată în orice caz, fără efect practic, cum s'a văzut de orăvă, în acțiunea aceasta se pare că anume persoane din București au avut cuvântul lor.

Anume persoane din București, cari intervin în toate chestiunile, fără a cunoaște pe nici una, anume persoane cari cred că, dacă ocupă un loc în politica noastră din regat, pot să reglementeze politica Românilor din afară din regat, fără să o fi cunoscut vreodată, anume persoane cari cred că toată chestiunea națională este un mare boeluc și că acest mare boeluc este bine să se încheie odată. Cine o plăti pentru această înțelere, indiferent. Dar să rămânem noi cu grija noastră, cu grija mare de a ne continua oporiu nismul putred care formează viața noastră politică de fiecare clipă, să rămânem cu grija mare a succesiunii la guvern, cu grija lunii precise și a zilei precise de lună, în care acest guvern, obosit din cauza multor sacrificii făcute pentru refacerea României, va ceda locul altor persoane cari au făcut o opozițiune de natură să le obosească tot așa de mult, cum a obosit un anume fel de guvern. Prin urmă, noi avem grija mare dacă obosiții mai subțiri sau obosiții mai puțin subțiri trebuie să înlocuiască pe obosiții care cer dela opoziție voia de a o părași banca guvernamentală, banca guvernului, care se roagă

de opoziție să binevoiască a se împăca pentru a putea să plece mai comod de acolo unde nu mai știu ce să facă.

Vă să zică: în grija pentru un lucru așa de mare ca acesta, nu ne mai trebuie chestiune națională. Atunci, am auzit, și cred cele ce am auzit, căci le-am auzit dela o persoană foarte vrednică de încredere și se potrivește așa de bine cu felul de a cogea în politică la noi, încât nu se poate să nu corespundă adevărului această informațiune; — am auzit că, în anticamera unui ministru, cineva, venit de dincolo cu inima grea de suferințe, venit cu sufletul plin de speranțe, venit ca să se întorcă cu mai multă înțelepciune decât înțelepciunea cu care sosise, și venit ca să se întorcă cu mai multă încredere în vigoarea neamului decât încrederea pe care o aducea de acolo, a văzut răsărind unul din acele curioase tipuri de tineri cari, de o burată de vreme, pe lângă miniștrii și sub-miniștrii, pretind a conduce în locul miniștrilor afacerile publice — a văzut apărând pe unul din acești tineri, care la întrebare: «Când vă împăcați cu Ungurii?»

De acela zic că, dacă faceți această politică față de frații noștri, și răsare câte un tinerel care poartă pe umeri greutatea aspirațiilor sale cătră o mai înaltă situațiune în stat, și vorbește astfel unul om încercat, care a trecut prin multe greutăți, zic: mă bucur când constată că grija politicii externe, care trebuie totdeauna să fie în legătură cu interesele neamului nostru, când constată că sfacerile relative la politica externă nu vin în discuțiunea noastră.

(Va urma).

Conspirația contra „Tribunei“.

Arad, 14 Decembrie.

Pe ziua de azi avem o poliologie lungă, lungă a amicului din Lugoj («Ingararul»), ocupându-se cu declarațiile d'lui Oncu. De unde însă materia «bătea alarm», azi, cu un aer de tot îmblânzit, spune, că nu înțelege nimic. O lume întreagă a ris o zi bine pe urma plasticilor și nu mai puțin categoricelor declarațiuni ale d'lui Oncu, el — nu înțelege nimic. Iar ceiace totuș înțelege, precum vom vedea a înțeles rău.

Spune că nu trage la îndolală, sinceritatea cuvintelor d'lui Oncu că «Tribuna» va servi totdeauna cu credință și fără șovăire interesele partidului național, contestă însă că «Tribuna» ar fi ceea ce crede dl. Oncu. Și știți pe ce își întemelază contestația?

Zice textual: «Odi, înseamnă a servi cu toată credința și fără șovăire interesele partidului național român» când — așa zicând — zi de zi ne terfeleşte în mod necvalificabil «Tribuna» atât conducerea de partid cât și pe singuraticii membri ai conducerii, trăgându-le la îndolală atât capabilitatea cât și sinceritatea și cinstea politică».

Acum mai întâi respingem cuvintele «terfeleşte» și «necvalificabil», ca simple flori de stil ale d'lui Branște. Rămâne restul că am trage la îndolală capabilitatea unor membrii singuratici ai partidului, sinceritatea și chiar cinstea politică.

Dar pentru Dumnezeu, să spunem că ar fi chiar așa, înseamnă asta că n'am servi cu credință și fără șovăire interesele partidului național? A spune de pildă că activitatea burgheză a d'lui Branște n'a adus nici un folos Bănățului înseamnă a sjenge în conflict cu interesele partidului? A spune că o profesie de credință ca și cea mărturisită dăunzî că nu putem face o altă politică decât cea pe care o facem azi (care este identică cu nimica) pentruca nu avem bani și că este «porc de câne cel ce face mai mult» decât poate (cuvintele sânt ale «Drapelului») este profesia unei politici de burtă verde, înseamnă a greși împotriva intereselor partidului?

Dar acrașta grandomanie ce se desprinde din mentalitatea d'lui Branște, credem că este singură proprie să explice de ce trebuia procedat fără cruțare la sfărmașia idolatriei care se în-cuibase în viața noastră publică. Al îndrăsnit să contesti capabilitatea politică a câtorva conducători — batem numai decât alarm, că, vorba fruntașului, îndreptăm cârma spre apele lui Mangra. Nu d'le Branște, dela noi până la Mangra, drumul este cel puțin încă odată așa de departe ca dela D'la până la Mangra, nu o cârmuim spre Mangra, dar nu o vom cârmi nici spre Ciocan, nici spre politica mulatașă, ce o reprezintă «Drapelul» în orientările lui sarbada și fără vlogă.

Din România.

Monumentul lui Eugen Stătescu.

București, 12 Decembrie n.

Duminecă s'a făcut solemnitatea pentru inaugurarea monumentului lui Eugen Stătescu, ridicat în sala pașilor pierduți din Palatul Justiției. Monumentul este datorit inițiativei unui comitet de magistri și avocați, cari au ținut să nemurească în marmoră, în templul dreptății, figura măreață a neuitatului bărbat de stat, a oratorului și juristului, neîntrecut prin elocința sa adâncă, nimitoare.

Este prinosul de recunoștință și admirațiune ce se aduce azi aceluia care a strălucit ca un luceafăr în viața României moderne, a bărbatului care și-a închinat toată munca în folosul țării și binelui obștesc, care a pus temelia magistraturii noastre și al cărui prim gând a fost să asigure justițiabililor și în special țăranimei, atât de lipsite de sprijin, patrimoniul sfânt al dreptății.

Monumentul are o înălțime de vr'o 6 metri. Soclul este în formă de coloană rotundă, alcătuit din marmoră și piatră, iar de-asupra statuia lui Eugen Stătescu, din marmoră albă, de o asemănare perfectă. Statuia reprezintă pe Stătescu în picioare, cu mâna dreaptă întinsă înainte, într'un gest energic; cea stângă lăsată pe o carte sub care se află o robă.

În partea din față a monumentului se află inscripția:

Lui Eugeniu Stătescu 1836—1905.

Partea de jos a soclului formează o bancă circulară pe care se poate șede. Circumferința pedestalului este relativ mică, așa că ocupă loc foarte mic.

Statuia este opera distinsului sculptor francez Ernest Dubois, iar soclul și lucrările de fundație au fost executate de sculptorul român G. Bobor.

Solemnitatea, simplă dar foarte impunătoare, s'a început printr'un serviciu religios oficiat de P. S. S. Arhiepiscopul Meletie Constanteanu, în mijlocul unei asistențe numeroase și foarte aise.

M. S. Regele, reprezentat prin dl. locot. colonel Biranga, a bine voit a depune o prea frumoasă coroană de flori naturale cu panglică mauve.

O coroană de bronz, fără nici o inscripție, va fi fixată de soclul monumentului, am aflat că a fost depusă de doamna Eugen Stătescu. O jerbă mare de flori naturale a fost depusă de dl. Eug. Eug. Stătescu fiul.

Dintre cei prezenți la această solemnitate notăm în treacăt:

Din partea familiei au fost doamna Eugen Stătescu, dna și dl. Spiridon Stătescu, dna și dl. Eug. Stătescu, dna și dl. Filitti, dna Paul Stătescu, dl. I. Malia. Dl. Ion I. Brătianu, președintele consiliului de miniștri, dl. Al. Djuvara, ministru de justiție, dl. Em. Sclan, ministru de justiție, dl. Em. Porumbaru, vice-președinte al Camerei și fost ministru, dl. I. Kălinderu, dl. Anton Carp, fost ministru, dna și dl. Dr. C. Cantacuzino, dna și dl. Vintilă Brătianu, dl. Costescu Comăneanu, vice-președinte al Senatului, dna și dl. Const. I. Bră-

... dl. I. Procopie Dimitrescu, primarul Capitala doamna și dl. Trandafir Djuvara, ministru deopotrivă, domnii Dim. Protopopescu, G. ... Al. Culoșiu, I. A. Dobrovici, Dr. N. Duma, M. Minovici și mulți alții.

După terminarea serviciului religios au vorbit: Ștefan Popescu, procuror general pe lângă Curtea de Casație și Justiție, din partea comitetului de inițiativă; dl. Petre Borș, membru în comitetul de inițiativă, din partea baroului, în loc de dl. decan alflat la Paris, unde se sărbătorește centenarul restaurării baroului francez; dl. Toma Stețan, ministrul justiției, din partea guvernului.

Se impune o nouă „rezoluție” ...

— Documente omenestii. —

Un altor ne trimite următoarea invitație ce a primit azi:

1911. Január 7-én, szombaton a Központi szálloda egytermében kabaréval egybekötött zártkörű táncelőadás rendez, melyre N. N. urat és családját tisztelettel meghívjuk és szívesen látjuk.
A rendezőség nevében:

Dr. Reisinger Ferenc
elnök.

Dr. Jancu Kornél
alelnök. Dr. Rác Sándor.
titkár.

A kabarét Heltai Jenő rendez. Kezdete 9 órakor.
Biletjegy 10 kor., személyjegy 5 korona.

Din străinătate.

Alegerile din Anglia. Alegerile de ieri n'au schimbat întru nimic raportul de forțe mai înainte. Liberalii împreună cu socialiștii și irlandezii au o majoritate însemnată față de conservatori.

Până noaptea la orele 12 au fost aleși 197 liberali, 240 conservatori, 36 socialiști, 59 naționaliști, 8 Irlandezi independenți. Liberalii câștigă 19 mandate, conservatorii 23, socialiștii 5.

Soarta Finlandei. O telegramă din Petersburg anunță că proiectele despre noua organizare constituțională a Finlandei, au fost adoptate de comisia specială ce s'a constituit în acest scop. Soarta Finlandei e de acum pecetluită. S'au primit abia câteva modificări mai puțin esențiale, îndeosebi ce privește egala ocrotire din partea statului a școalelor „naționale” finlandeze. La discuția pe paragrafi naționaliști au refuzat să ia parte, pe motivul legitim că proiectele sânt anticonstituționale. În cursul discuției s'a făcut și propunerea ca ordonanța referitoare la limitarea numărului Jidanilor din Finlanda să fie abrogată. Propunerea aceasta însă n'a fost primită.

Apropierea greco-bulgară. Ziarul „Akropolis” din Atena primește știrea din izvor pretins autentic, că regele Ferdinand al Bulgariei a luat inițiativa unei apropieri, ba chiar a unei înrudiri cu casa domnitoare grecească. Se vorbește, că prințesa Eudoxia Augusta, fata mai mare a lui Ferdinand, se va logodi cu prințul Cristofor, fiul mai mare al regelui grecesc, care acum împlinește 22 ani. Cercurile conducătoare din Atena nu știu nimic pozitiv despre căsătoria aceasta, și, judecând dispozițiile actuale, se crede că până când nu se vor aplană divergențele dintre aceste două națiuni, posibilitatea acestei căsătorii este exclusă.

INFORMATIUNI.

ARAD, 14 Decembrie n. 1910.

— **Al treilea matineu al domnișoarelor române din Arad** va avea loc Duminică, 18 Decembrie n., la orele 5 d. a., în sala festivă a seminarului teologic — în favorul școlii de fete din Arad.

Programul este următorul:

1. a) *Orieg*: Melodia din Pear Gynt
b) Polonaise.
c) *Ciran*: Doină Oltenească, executată la pian de d-șoara Livia Vășan.
2. a) *I. Gorun*: Sînțită.
b) *O. Goga*: Poezii.
c) *A. Vlăduță*: Sonete, cetite de d-șoara Florica Bonciu.
3. a) *Muzicescu-Lugojan*: Concert bisericesc duet.
b) *Bredicean*: Doină, cântate de d-șoarele Letiția și Tulia Dimitrescu.
4. a) *Coșbuc*: Carol al IX-lea.
b) *Vasile Alexandri*: Monologul din Despot Vodă, recitat de dl. I. Giurgiu.
5. a) *Vidu*: Seara mare.
b) *Dima*: Trei păstori, executate de corul domnilor teologi.

— **Dela Români din Bosnia.** Din Sarajevo ni se scrie: Ministerul c. și r. comun de finanțe din Viena a numit pe fostierul suprem Ioan Aleman în Ilidja (lângă Sarajevo) în rangul VIII. de inspector silvic.

Dl. Aleman e născut în Topârcea lângă Sibiu.

— **Papa și moștenitorul de tron.** Din Vatican se desminte știrea referitoare la înlesnirea vizitei moștenitorului de tron Franz Ferdinand, la Roma prin însuși Papa. Această vizită se proiectase pentru anul viitor și lucrul s'a întâmplat chiar din contra. Papa a dat ordin nuntiatului să anunțe curțile principilor catolici să nu trimită pe nimeni la Roma cu prilejul sărbătorilor jubilee, căci Papa va privi drept ofensă personală dacă cineva din membri acestor curți principiare vor vizita Cardinalul cu prilejul sărbătorilor.

— **Deputăția lui Mangra.** Zilele trecute a avut loc înaintea judecătorei circumscriptive a VIII-a desbaterca unui proces electoral.

Paul Budai, un agent electoral (cortez) al vicarului Vasile Mangra, a intentat proces acestuia pentru suma de 1000 coroane.

Budai a cerut judecătorei ascultarea secretarului de stat dela interne, Jeszenszky, care a și fost ascultat azi, însă a declarat că nu știe nimic în chestie.

Desbaterca procesului nu s'a terminat azi.

— **Osândiri la moarte cu duimul.** Ziarul socialist „Vorwärts” primește știrea din Tokio, că acum câteva luni poliția de aici a arestat pe doi socialiști bănuți că au conspirat contra familiei împărătești. În provincie încă s'au făcut multe arestări. Ziarelor li s'a interzis, ca să scrie fie despre arestări, fie despre petrecerile tribunalelor. Preturindenii se vorbește, că până azi 151 de socialiști au fost arestați, iar contra senținței aduse deja de tribunal ei nu pot apela. Tribunalul suprem pe patruzeci de înși i-a judecat la moarte, iar osândiții vor fi executați în ascuns. Scriitorul Dr. Kofoku cu nevastă sa vor fi spânzurați și totdeauna vor fi executați și 24 de socialiști și anarhiști cari au conspirat contra familiei împărătești.

— **Regele Spaniei la Viena.** Din Madrid se anunță: În cercurile politice de aci se vorbește că la începutul lui Februarie regele Alfonso va face

o călătorie la curtea din Viena. Regele Alfonso va cerceta pe medicul Noorden și se va supune unei operațiuni medicale de nas.

— **Sate malaeze măcelărite.** În grupa insulelor malaeze se află și insula Timor, care jumătate este proprietatea Portugalhezilor, iar cealaltă parte a Olandezilor. Din Calcutta vine știrea, că în zilele trecute indigenii de pe teritoriul portughez au năvălit asupra alor patru sate malaeze de pe teritoriul olandez omoniad aproape o sută de locuitori, între cari și doi „raja”. Guvernul olandez a trimis miște la hotar, ca să apere și scutească viața și avutul supușilor săi.

— **O corabie incendiată.** Din Odesa vine știrea că pe bordul remorșerului *Bolgaric* a societății de navigație „Don” a izbucnit un foc strașnic, care a cauzat avarii enorme. Remorșerul plecase Sâmbătă seara din Odesa și pe drum s'a aprins partea de mijloc a vasului. Focul a finit opt ore de-a rândul și a distrus aproape întreg remorșerul, care fără de cârmă și bucolă, după multe greutate s'a întors ieri iarăș în apele portului de unde plecase. Dintre mateloșii de pe bord, unul s'a înecat iar alți trei au suferit arsuri grave.

— **Preveniența împăratului Wilhelm.** Din Berlin se anunță că împăratul Wilhelm a dat un decret de cabinet în care spune că consternat a băgat de seamă cum corpul ofițeresc la serbările cu baluri ce se dau la curte fumează în saloanele de joc fără nici o considerație la publicul damelor. În acest decret împăratul Wilhelm își exprimă nădejdea că ofițerii se vor feri de aci înainte de acest obicei atât de detestabil.

— **La fondul casei împreunate cu hală** de vânzare a Societății meșteșugurilor române din Cluj au contribuit: Dr. Vic. Porușiu, avocat Cluj 10 cor., Dr. Amos Frânzu, avocat și director de bancă în Cluj 5 cor., Mihal Moldovan, Zlatna 3 cor., Mateșan Ion, primar Văța-Doșului, Tomoț Vasile econom Zlatna, I. Popescu reprezentantul societ. Donat, Sibiu, I. S. Ordean Buzurești, Ioan Oțean, preot Căpâlna, cât 2 coroane, Petru Petrușganar, învățător, Dăla, Ioan Orlu, neguțator, Zama, Bazil Popescu, neguțator, Zama cât 1 cor., Petru Domșa, Ioan Gligor, Cornel Hulpuș și Ieronim N. bili din paleajii sfinții latru preoți câte 1 cor. — Mășinmoșii donatori sânt rugați să primească mulțumita comitetului.

— **Din moravurile rusești.** În timpul cel mai apropiat tribunalul din Petersburg va lua în dezbateră procesul generalului Rainbot, fostul primar al Moscovei, și a ajutorului acestuia, a colonelului Kerckoff, amândoi acuzați pentru abuz de putere. În actul de acuză se spune, că Rainbot pînă la sume enorme dela diferitele societăți și reuniri cărora apoi le permitea jocurile hazarde, iar pe Jidani li expulza ca să stoarcă bani muți pentru revocarea ordinului de expulzare. S'a descoperit, că sumele cu cari era mituit Rainbot erau ascunse în dosul unei licoane sfinte încadrată și astfel predate lui. Un mare bogătan rus l'a acuzat pe Rainbot că l'a sfătuit nevasta să se divorțeze, ca apoi ajungând el, Rainbot, guvernor să se căsătorească cu dânsa. Se mai spune, că Rainbot a silit pe un funcționar subaltern să ia de nevastă pe amanta lui, căreia li dase o zestre însemnată.

— **Prețul dreptului de vot.** Următorul fapt pune în evidență importanța ce o dă cetățeanul englez dreptului său de vot și mai ales crizei politice actuale din Anglia.

Căpitanul Frederik Guest, deputat la East-Dopset, se afla la vânătoare tocmai în adîncimile munților stîncoși din America, cînd a aflat de disolvarea parlamentului englez. Imediat englezul a renunțat la plăcerile vânătoarei și a luat drumul spre cea mai apropiată stație ferată, situată la 160 km. de locul unde se afla, a străbătut continentul american cu trenul și cu primul vapor a plecat în Anglia spre a-și exercita dreptul de vot.

El a și sosit zilele trecute la Plymouth în circumscripția sa pentru a apăra drapelul liberului schimb. Astfel căp. Guest a parcurs aproape 10000 km., renunțînd și la plăcerile vânătoarei, numai pentru a veni în țară ca să-și exercite drepturile cetățenești. Faptul acesta este prea elocvent pentru ca să-l poată înțelege nepăsătorul alegător român, care nu renunță la plăcerile unei vizite de etichetă spre a se

duce în ziua de alegere la locul de vot situat abia la câteva zeci ori sute de metri.

— **Lozurile Loteriei Reuniunii Femeilor Române din Arad.** «Reuniunea Femeilor Române din Arad» aranjază pentru sporirea fondului de zidire a școlii de fete o *loterie de obiecte*, a cărei tragere va fi în primăvară!

Lozuri se află de vânzare și la Librăria «Tribunei» și la tipografia »Carmen« în Cluj. Prețul 1 cor. plus 10 fil. porto. Recomandat 35 fil.

— **Din rasa de șlac.** Sânt mari ispitele pentru muncitorii pământului și de multeori te atrag în vântejur, căci nu te mai poți potrivești momentelor ei. Între cești din urmă e și umilitul slujitor al Domnului, Don Manocel, preot în satul Cereto de lângă Ancona. Sub rasa de șlac a duhovnicului Manocel batea o inimă încreșcă și în zilele de sărbătoare, când se adunau femeile satului în casa de busuioac dintre filele îngălbenite ale câștilor de rugăciuni, ochii numitului slujitor lungeau peste cele sfinte ca peste lucruri din altă lume, și prin ceața fumului de țigări căntau drum spre Geneva, frumoasa satului. Părintele a uitat datorințele lui de slujitor al lui Hristos și s'a îndrăgii de fată, legându-se cu păcatul. Fratele Genevrel ca să și răsbune pe preot, l-a pândit într-o seară pe lună și din umbra unui gard a descărcat asupra lui un foc de carabină răbindu-l grav. Părintele a zăcut câteva săptămâni și când s'a întărit a luat o hotărâre mare. Voia să și ispășească păcatul și desbrăcând cătușele anterioare să a luat în căsătorie pe frumoasa Genevra, înfrind cu aceasta în șirul muritorilor de rind. Autoritățile însă nu s'au mulțumit cu aceasta împăcare și Maile, Fratele Genevrei a fost tras în judecată. La desbaterea procesului Don Manocel a făcut o vorbire atât de mișcătoare pentru cumnatul său încât bătrînii juși au fost impresionați până la lacrimi și l-au declarat nevinovat.

— **Cadou de Crăciun.** Recomandăm cititorilor noștri ca pe un potrivit și prețios cadou de Crăciun *Albumul de creațiuni în lemn*, de profesorul D. Comșa. Prețul unui exemplar 24 cor. Se poate comanda dela autorul în Sibiu.

x **Când cumpărați ochelari**, a dresați-vă la magazine cari au în vedere nu numai interesul bănesc, ci vă spun sincer dacă e lipsă și de consultație medicală. Pentru ținerea strictă a acestui principiu și pentru serviciul conștiințios, recomandăm prăvălia de articole optice Seelenfreund din Kluj-Kolozsvár piața Jókai 2. unde găsiți termometre, grade, binocle, ochiari, barometre de prima calitate. Repaturile se fac cu pricepere și grabnic.

x **Din esența mea** se poate pregăti pe lângă o economisire de 200% ieftin acasă după carte ușor și curat licher, rum, rachiu și coniac. **Esență pentru 1 litru 50 fileri.** Rachiu alai, Anisette, Piersică, Benedictin, Chartreus, Pere imperiale, Amar, Chimin, Cafea, Coniac, Maraschino, Roze, Vanilia, **Esență pentru 1 litru rum, de amanas și rum de lamaica 32 fileri.** **Esență pentru 1 litru rachiu de prune, de drojdii și trebere 20 fileri.** 1 litru spirit de 96% rafinar 2 cor. 20 fil. Părul cărunt și mustața căruntă se vopsesc bine cu vopseana »IDEAL« pentru păr care e nestricăcioasă. Prețul 3 cor. Se află de vânzare în toată culoarea la **Fekete Mihály**, droguerie la »Iger« în Murás-Osorheiu (Marosvásárhely).

x **Atragem și pe calea aceasta atențiunea on. părinți**, ca cumpărările de Crăciun să le efeptuiască la **Kovács Béla** magazin de modă pentru copii, Cluj-Kolozsvár **Király tér nr. 1.** În întreg Ardealul acesta este unicul magazin de articlii pentru îmbrăcăminte copiilor. Firma garantează pentru calitatea bună a mărfurilor ei și pentru serviciu prompt. În provincia trimete mostre din orice articlii în bransa aceasta.

Magazinul poate fi cercetat fără obligamentul de a cumpăra.

ECONOMIE.

Convenția comercială austro română. Din București se anunță: în cursul săptămânii trecute agronomii din țară, au încheiat ultima zi a congresului lor, care s'a ținut în București.

Timp de trei zile, cât a durat acest congres, discuțiile s'au mărginit exclusiv numai în jurul chestiei creșterii vitelor și îmbunătățirii raselor vitelor din România.

Această temă, a fost propusă de dl I. Kalinderu, administratorul domeniilor regale, și președinte de onoare al societății agronomilor.

Această chestie, a fost adusă în discuția congresului agronomilor, avându-se în vedere convenția încheiată cu Austria, și prin care România și-a luat angajamentul de a exporta carnea necesară piețelor din Austria.

Discuțiile urmate în acest congres, au fost din cele mai interesante. Agronomii au decalarat că la noi creșterea vitelor este cu mult înapoiată, față de alte timpuri. Datorită desinteresării, celor în drept, rasa vitelor românești a degenerat cu totul. Atunci, când s'a semnalat acest lucru, cel în drept, în loc să caute, a îndreptă acest rău, s'au constituit în comisii, și mergând în străinătate, au dat bani mulți pe vite care aduse în țară au dat rezultate prea puțin îmbucurătoare, pentru acei care credeau că, cu zece vaci și trei tauri aduși din străinătate vor îmbunătăși rasa vitelor noastre.

Cei mai mulți agronomi, spuneau că, lipsa furajelor artificiale, este una din cauzele care face, ca creșterea vitelor la noi să nu poată progresa.

Cu privire la selectarea, raselor de vite, agronomii congresiști, au susținut să se caute în țară cele mai frumoase exemplare de vite românești, care să fie crescute în fermele statului.

Unul dintre congresiști dl Rompac, a demonstrat cu date, că așa cum, este înto mită convenția cu Austria, pentru exportul carnei, România nu câștigă mare lucru. Ba, poate să și piarză, dat fiind concurența pe care, o va face carnea românești, carnea din Argentina, care alimentează piața Vienei, și alte piețe din Austria.

Față de ultimul svon, care circulă pe piața Capitalei, cu privire la un cariel al măcelarilor angrosiști, care au hotărât să se ridice prețul carnei, cu 0.15 bani la kilogram, au făcut o anchetă, pentru a vedea care este adevărul din toate câte se colportau.

Cei mai mulți, măcelari angrosiști, se plâneau de lipsa de vite, destinate pentru tăiere.

— La noi, îmi spunea un măcelar angrosist, țăranul își vinde vitele, când se află prea strâmtorat, ori vitele îi sânt prea bătrâne.

Noi, așa, cum vindem azi, carnea, de multe ori aveam pagubă. Spre a ne putea furniza cu vite, de foarte multe ori, colindăm țara în lung și în lat, și fiindcă avem o absolută nevoie de vite, în foarte dese cazuri cumpărăm ce găsim, iar nu ce vrem.

La noi, nu sânt crescători de vite. Noi mergem la întâmplare și întâmplărea ne dă, surprize neplăcute.

Un alt măcelar detașist, îmi vorbea de convenția cu Austria și îmi spunea următoarele:

— Nu avem azi, vite de tăiat, pentru noi, abia găsim în o sută de vite patruzeci, care să pu tem zice, că sânt bune de tăiat. Ori, dacă azi, avem acest lucru, ce trebuie să fie, în ziua în care, frontierele vor fi deschise, și exportul de carne, va fi un fapt împlinit.

Am convingerea, că în acea zi, Românii noștri, nu vor avea kilogramul de carne, nici pentru un leu și douăzeci, iar populația orașului Viena, o va plăti, cu șaptezeci, până la optzeci de bani kilogramul.

Să trăim îmi mai spunea convorbitorul meu, și vor vedea că n'am exagerat întru nimic, când v'am afirmat acest lucru.

BIBLIOGRAFII.

La Librăria Tribunei se află de vânzare următoarele Călindare:

Calendarul „Minervei“

Prețul e 1.40 Cor. plus porto 72. Călindarele se pot trimite numai ca pachet ca să nu fie confiscate la poștă.

Calendarul „Lumea ilustrată“ à 150. (Meri porto).

Calendarul Național à 40 fil. (5 fil. porto)

Calendarul Poporului à 40 fil. (5 fil. porto)

Calendarul diecezan (Arad) cu șemalisms fil (10 fil. porto)

Calendarul diecezan (Arad) fără șemalisms 30 fil (10 fil. porto.)

„Posnașul“ Călindăr umoristic ilustrat à fil. (5 fil. porto).

Calendarul Săteanului à 30 fil. (5 fil. porto)

„Amicul Săteanului“ à 70 fil. (10 fil. porto)

Calendarul cu litere cyrile à 50 fil. (Meri porto.)

Calendar de părete (black) à 1 cor. + fil. porto.

A spărut: în ediția »Carmen« (Petru Bar) Calendarul dela Cluj pe anul 1911 cu un interesant cuprins și ilustrațiuni (August. Bu) Prințesa Elisabeta, Balul costumat din Arad. Prețul 20 fileri.

Poșta Redacției.

Buteni. Raportul despre adunarea de Dumbrăvești trecută l'am rezervat pentru numărul nostru popular de mâine. Salutări.

N. I. F. Manuscrisele nepublicate nu le păstrăm. Nu vă putem deci retrimite nici articolul »Să ne naștem«.

P. I. (Bp.) Se găsec și la librăria noastră.

G. L. E mare numărul celor cărora le au plăcut scrisorile. Autorul lor le va relua în curînd. Influe străine n'au intervenit. Ar fi și fost zadarnice.

Redactor responsabil: Iuliu Gîrgea
»Tribuna« Institut tipografic, Nicșina și col.

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,
Arad, vis-à-vis cu casa comitatului.
Palatul Fischer Elz. Poarta II.
Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. n.

C. ROTH

fabrică de salamă și articlii de cărnărie
Sibiu-Nagyszeben, Reispergasse 8.

Recomandă specialități de prima calitate de cărnați, slănină și articlii de cărnărie, precum carne fină (kaiserfleisch), cărnaț, slănină cu afu, gardine afumate, șuncă, limbă; în sezonul de iarnă măieși și sînge-ete, specialități de măieși și sîngerete, pastete de carne și caș de porc; slănină pentru muncitori în cantitate de peste 25 kgr., și untură curată de porc topită în vase, ș. a.

La comande mari prețuri reduse. Expediare cu poșta sau cu trenul. - Serviciu prompt și grabnic. Cu catalog de prețuri și cu alte informațiuni la dorință servim gratis și franco. Toate comanda sunt a se adresa la firma de mai sus.

Pentru cumpărare

de
pălării pentru copii și domni

cel mai bun magazin e a lui

SUC. EMMER FERENCZ

Weismayr Ferencz

Timișoara, centra, strada Hunyad.

Caut

lângă fetița mea de 2 ani și 2 luni

O fată română

re poșede perfect limba română și destul de inteligentă, — ca să se ocupe cu ea, și să isprăviască când e liberă unele lucruri dinăuntru ale casei.

Reflectantele să se adreseze la Administrația Tribunei în Arad.

JOHAN GENSTHALER

giuvaergiu și ciosornicar,
In Orăștie. Szászváros.
Filială în Szászsebes.

Vânzare de juvaere, de aur și argint și ceasornice pe lângă garanție și prețuri moderate. —

Să fac orice reparații de juvaere și ceasornice de aur, repede precis și ieftin. — Serviciu conștiințios. :-

Un candidat de avocat român

care e versat în cauzele (sumare) dela judecătoria cercuală și în deosebit să pricepe la cartea funduală *afără așteptare momentan* pe lângă condițiuni favorabile în cancelaria advocațională alui *Dr. Coloman Hudkazy* din Salonta-mare (Nagyszalonta). Doritorii să se adreseze lui *Petru Păcală*, candidat de avocat în cancelaria susnumitului avocat

Birou de informații!!

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincă, m'am hotărât să deschid în Budapesta un

Birou de informații și Ajustură românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministere și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în restimp de 2—3 zile, ori-și-cui resolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Fac totfelul de mijlociri comerciale și comande. Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate.

La aviz aștept la gară.
L. OLARIU, Budapest, Lajos-u. 141. III/19.

Caut

un candid. de avocat cu praxă

pe lângă condițiuni cât se poate de favorabile.

Dr. Aurel Nyilvan, avocat în Nagysomkút.

Institut de pictură bisericească în Sighetul-Maramureșului.
(Templomfestészeti Müintézet, Mármaroszigeten).
Cancelaria: Piața Erzsébet-főter No. 11, ușa 18.

Ne angajăm pentru pictarea în stil modern și foarte artistic a internelor bisericilor, icoane pe cerime, fresco, icoane pe altar, altare construite de iconostas, auritură, pictarea icoanelor de iconostas, crucifixe, icoane la încrucișarea drumurilor, pictarea icoanelor sfinte și a ori-ce soiuri de icoane bisericești.

Renovăm foarte frumos iconostas și altare vechi, iar pictarea, abducerea cu marmoră și auritura lor o executăm cu cea mai mare artă și cu prețuri convenabile, — parohiilor mai sărace eventual și pe lângă plățirea în rate.

Examinarea bisericilor, măsurarea, înțelegerea mai amănunțită — la fața locului o facem gratis, cu planuri și prospecte servim cu plăcere.

Prăvălie nouă de ghete pentru dame și bărbați

Oradea-mare—Nagyvárad.

Colțul str. Rákoczi și Nagy Sándor. (Lângă Czillér).

Am muncit ca croitor în Budapesta și străinătate și mai în urmă am fost mai mult timp conducător de prăvălie la renumitul pantofar *Ferenczi* din Cluj. În urma experiențelor câștigate pregătesc neexcepționabil și cu prețuri moderate ghete americane și franceze pentru bărbați, femei și băieți, mai pregătesc și ghete orthopedice conform ordinilor medicale pentru picioare bolnave, apoi cizme elegante (ciobote) pentru vânători și pentru călărit. — La comanda din provincă este de ajuns trimiterea unei ghete folosite. — Rugând binevoitorul sprijin al on. public, sunt cu distinsă stimă:

PAROCZAY MÁTYÁS, pantofar.

Din gură 'n gură merge vestea bucuroasă de Crăciun că renumitul atelier fotografic **ERVIN KARGER, Lugos** Strada Bisericii

deja numai pentru 8 cor. execută după oricare fotografie:

inmărit de platină în mărime naturală (Passepartout) ca cadouri de Crăciun. —

Surprindentivă părinții! Surprindentivă copiii!

Măsura: 30×40 cm. numai Cor. 8.—, mărimea II-a 50—60 cm. numai Cor. 15.—, mai mare decât mărimea naturală 64×100 cm. numai Cor. 20.—

Renumele firmei mele garantează lucrările artistice; numai lucrări de artă!!

Lucrări slabe sunt excluse! Expediare de 2 ori în 48 ore!

Serviciu prompt și conștiințios. Lucrările neconvenabile să mi-să retrimită.

Motoare șvedeze pentru olei brut!

(Brevetul lui Hirsch Frank, Stockholm)

în poziție orizontală și verticală.

Mașini motorice ieftine și sigure, se pot instala oriunde.

Motoare sistem Diesel.

Motoare cu gaz.

Motoare cu benzină, în cea mai bună execuție! Execuție promptă.

Surányi Victor

inginer tehnic diplomat, fabricant de mașini agricole

Bpest, VI., Teréz-körut 21.

Cereți catalog.

Credit pe ipotecă, pe cerobie
și pentru oficanți
mijlocește

Herzog Sándor

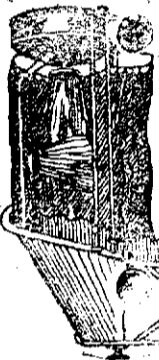
ARAD,
str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 378.

Saska Sándor tinichigiu

Brașov—Brassó, Vasut-u. 28.

Pregătește în atelierul său cu motor electric totfelul de lucrări pentru zidiri, lucrări de tinichea, înfrunsețări, acoperire de biserici și turnuri, lucrări de stacmel turnat pentru ornament, precum și pentru firme, vane de scaldat în toată mărimea, ș. a.

Toate comanda-
dele se execută
prompt și cu
punctualitate.

CANARINI

Cele mai frumoase cântărețe moderne ce cântă zina și la lumină. Cântăreață tinăra 4, 5 fl. de 1 an 5, 6, 8, 10 fl. Renumitele canarine Seifert și verzi dela 10 fl. în sus.

Onătoare 1, 2, 3 și 4 fl., după soia. Catalog de prețuri despre papagal, pasări transmarine mămuțe și câini de sciu se capătă înainte trimițând 20 fl. Pentru ajungerea comandelor la loc în viață se garantează. — Comanda se pot face la

DIÓSZEGHY és Társa,

Oradea-mare-Nagyvárad.

Cea mai mare prăvălie de animale din Ungaria.

Ilustrate =

cu vederi din Arad, peisaguri,
pasteluri și motive românești
se pot căpăta

la „**Librăria Tribunei**”.

Prima băcănie
: din Oradea-Mare. :

Mihai Petroviciu

= ș'a transmutat =

prăvălia de coloniale

și delicatose

în edificiul „**Bazár**”
strada principală (Rákoczi-ut No 2) lângă
prăvălia lui Huzella M.

Inele de aur

dela 5 cor.

Cesornico dela 4 c. în sus

se pot căpăta la

Barna Sándor

clasornicar, giuvargiu și optic
Nagyvárad, Str. Zöldfa No 15.

Cesornico foarte moderne de aur, argint și nickel, lanțuri, cercei cu nestemate și diamante și inele cu prețuri foarte ieftine — Pentru fiecare orolog u vândut și reparat se dă o garanță de 3 ani. — Serviciu conștiințios. Mare asortiment de obiecte din argint de China.

SCHAEFER RICHARD GÉZA

lăcătar tehnic,

pentru zidiri, instalare de apeduct și canalizare la
ARAD, strada Batthyányi Nr. 17.

Pregătește cordoane pentru râuri, trepte și balcoane, vetre de fier din fier făurit.

Atelier de instalare:

Rățele de țevi pentru apeduct. Jațuri fără miros. Pissoare, spălătoare, odă de baie și aranjare de orice sistem — pentru încălzire centrală.

NOUȚATE! Mode de cogulare de autogen sau automat cu ajutorul acelușului sau oxigenului, prin ce obiectele stricate pregătite din fier făurit, oțel, fier vărsat și aramă în modul acesta se pot repara ușor, conform scopului.

Telefon No 316.

Reiber István

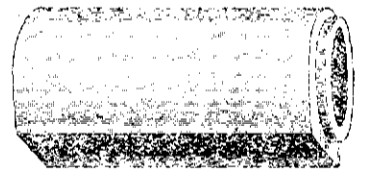
— Timișoara, Gyárvaros, Uri-utca No. 32. —

Telefon No 316.

antreprisă de betonare și pavare reprezentantul societății de asfaltare ung. pe acții în

Primește lucrări de betonaj, pavări și tincuirii, pietrării, canalizări, și asfaltări. — Se vinde ciment de Portland și românesc prima calitate cu prețuri reduse și în orice cvant, la comanda cu vagonul se transportă în condiții de plată foarte favorabile. La lucrări comunale și de biserici cele mai mari favoruri. — Prospecte de prețuri la dorință gratuit. Toate comanda se adrează la firma de mai sus.

Darurile de nunta cele mai potrivite!

Foarte mare asortiment de sticle portelană, maiolică, alpaca de Berador, articli de argint Alpaca Lmpe, tacămuri de masă patoulate, sticlării pentru otelieri, păhare pentru beere și vin, în cadrul de soane. Arzătoarea Wolfram cu 70% economisire.

Comanda din provincie se execută prompt și conștiințios

HECKER și KLUDSZKY

urmașii lui Kaufmann Jakob prăvălie de sticlării și portelană

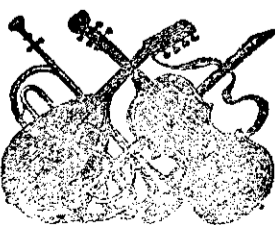
Lugoș, Str. Széchenyi 11.
(Vis-à-vis de fotograful Naschitz.)

Telefon interurban No 224.

Babós Béla

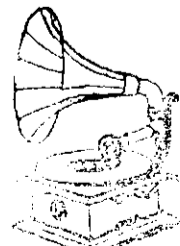
fabricant de instrumente muzicale în

Sibiu. (Nagyszehen) Piața-mică 24.

Unicul fabricant în Sibiu. Cel mai ieftin și cel mai bun deopot de cumpărat pentru orice instrumente, precum: violine, țitere, clarinete, harmonice, și totfelul de instrumente de suflat din alamă, etc.

Cele mai bune și mai ieftine corzi de violine. Mare depozit de Gramofoane în diferite mărimi, precum și Scala-Record. Mare asortiment de plăci pentru gramofoane cu prețuri ieftine. Comanda se așteptăse prin trimiteră banilor înainte sau prin rambursă. Reparările se execută artistic și cât se poate de prompt.

Atelierul cu instalații electrice pentru cuște și locilărie — a lui

HUBERT GYÖRGY

Budapesta, Str. Váci 67.

— Se recomandă pentru ascuțirea și repararea de foarfecl, cuște, brice și tesături de buătărie în condiții nep egabile și pe Mare depozit de unelte și utensili pentru barbieri, de foarfecl, brice și curele de ascuțit etc. etc. Pentru barbieri se ascuț două brice pe gratis dacă trimiț 12 deodată. —

Th. Schmidt

fabrică de ploiere

Sibiu—Hermannstadt, Reisporgasse No 7.

Recomandă magazinul său bogat asortat cu cele mai noi și mai moderne

ploiere-entoutcas

(pentru soare și ploale)

precum și

ploiere

de calitate excelentă pentru doamni și dame.

Comandele se execută prompt și cu punctualitate

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

B-A-N-I

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după următoarele cunoscute: cu 4, 4 1/4, 4 1/2, 5 1/4 și 5 1/2 pe lângă dividendă de mijlocie și amortizație de interes corespunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Scese anticipative nu sunt, la dorința anticipată se poate face de înmănușare, convertirea datoriei de interes mare.

— servare grabnică, serviciu prompt —

SZÜCS F. VILMOS

Reprezentanță pentru mijlocirea de împrumuturi

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului Bichia, Gyula, Ciba.

ARAD, Karolina-uteza 8. (Casa proprie.)

(Lângă filiala Poștei.)

— Prețuri pe lângă onorariu scăzut de afaceri abilitate și asigurare în tranzacție. —

— Telefon pentru oraș și comitat Nr. 318. —

Atelierul special de reparat al renumitelor firme:

Schmerek E.

— Tomesvár-Jószéváros, Bonház-u. 14. —

Primește tot felul de reparări și transformarea motoarelor cu benzină, gaz și ulei brut, absorbitoare de gaz, locomobile cu benzină și ulei brut și Arlapuri p. tricerat. Bastimente cu benzină, pompe-motor. Mașină de fabricat gheață. Montări specialiste de mori cu prețuri moderate, precum și reparări de automobile, bastimente și biciclete-motor. Depozit de articole tehnice. Filtre magnetice. Unsură. Material de condensatoare. Arzătoare cu acetilen. Material pentru instalări cu electricitate. Cereți catalog de prețuri și prospect gratuit. — Serviciu conștiințios —

— Telefon pentru oraș și comitat Nr. 318. —

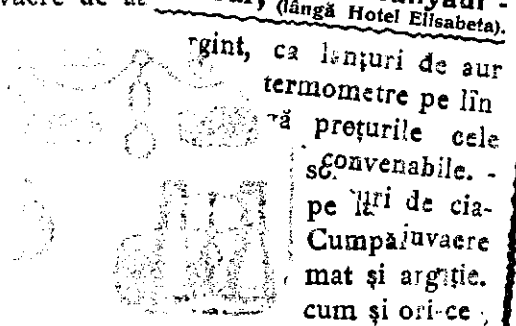

Cel mai mare

Tamás István

Magazin de giuvaerice și ceasornice, stasornicar, givaergiu și opticar

Recomandă orice juvaere de la **afehérvár**, **Piața Hunyadi** (lângă Hotel Elisabeta).
 pentru bărbați și femei, ceasornice de buzunar, fabricație din Svitsera, ca renumitele ceasornice Omega și pendulele și deșteptătoarele Becht, ochelari, articole optice, etc. pe lângă prețurile cele mai moderate și serviciu conștiințios.
 Toate comandașele sunt a-se adresa cu încredere la firma de sus.

Primaș atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabricaș de pietre monumentale.

GERSTENBREIN TAMÁS OS TARSA

sculptor și meșteru piatar.

Atelierul central al magazinei: **Kolozsvár, Dézama-u. 21.**

Magazin de pietre monumentale, fabricate propriu din: marmoră, labrador, granit, sienit etc. Kolozsvár, Ferencz József-út 25.

Biroul Central:

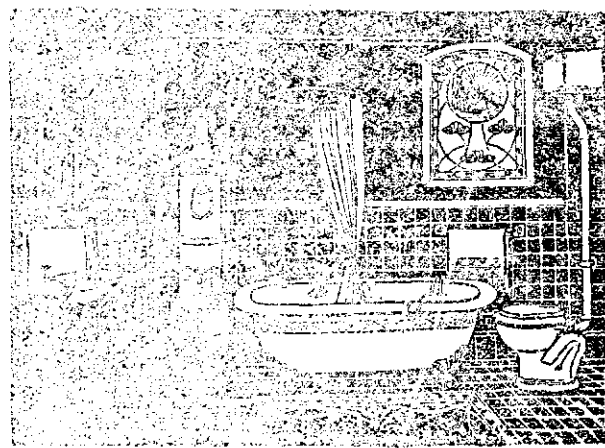
Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.

Filiale: Déva, Nagyvárad.

Max. Ruck, tinichigiu Sibiu—Nagyszeben, Heidengasse 9.

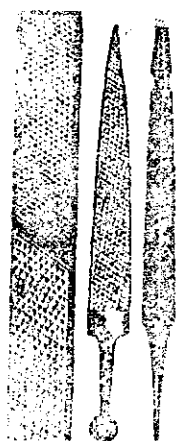
Pregătește în atelierul său cu motor electric tot felul de lucrări p. zidiri, lucrări de tinichea, înfrumșetări, acoperire de biserici și turnuri, lucrări de stacmol turnat pentru ornament, precum și pentru firme, vane de scaldat în toată mărimea ș.a.

● STEIN MIKLÓS ●

— fabrică de tăiat pile —
Oradea mare - Nagyvárad.
 Fabrica: Damjanics-u. 30. Magazin: Teleki-u. 33.

Recomandă fierarilor și comercianților atelierul său de tăiat pile bine aranjat, unde se pregătesc pile mici și mari din oțel vărsat de prima calitate etc. Primește spre scobire pile mici și mari vechi cu prețuri ieftine.

DISTINS CU MEDALIE DE AUR IN 1888 SI 1907.

Urmasul lui Schuller József — Ladányi József

armurar și depozitar de articole de vânatoare
Pécs, Király-u. 42. — Nagyvárad, Uri-u. 21.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public din loc și jur că am preluat magazinul de arme existent de 30 de ani și cu bun renume al lui Schuller József, pe care sânt numele meu îl voi păstra și pe mai departe. Având în vedere că depozitul de arme din Pécs, Király-u. 42, înființat la 1885 și a câștigat cel mai bun renume, îmi voi da silința ca pe lângă serviciu culant și prețuri ieftine să obțin această și celui din Oradea-Mare.

Țin în depozit
arme de cea mai bună fabricație,
cu repetiție și încărcătură în teavă, revolvare, piștoale, și tofelul de cartușe pentru arme. - Se dă deosebită atenție reparației și păstrării armelor. Se primește ca ucenic un băiat cu 4 clase medii, care vorbește românește. — Preț-curent gratuit.

M. Schromm mehanic Brașov—Brassó Hasszú-utca No. 27.

Revenind la înțelegerea onor. public de la și jur
marele său atelier mehanic
așezat în Brașov, Hasszú-utca 27, unde se fabricătoare tofelul de cartușe și încărcătoare în cele sta brașov, precum:
mașini de cusut, biciclete, gramofone și apaduce,
cu largi prețuri cele mai convenabile și se so dă și punctuale.

DR ALEXICI VLADIMIR

SANATOR, AMBULATOR ȘI BAIE MINERALĂ

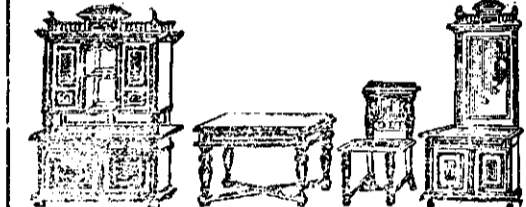
ARANJATE FOARTE MODERN.
PANCIOVA, PANCIOVA.
TELEFON NR. 181.

Reacția boalei de sânge după Wassermann—Dungen—Noguchi. Tractarea boalei de sânge cu serul Quéry și cu asenbenzolul și cu asenbenzolul lui Ehrlich. — Vindecarea tuberculozei după Dr. Spangler sau Koch—Wolff—Eisner. — In stabiliment se vorbește și românește. —

MAGAZIN DE MOBILE

Jos. Kéthi

Trăpăr artine pentru edifici și mobile, în Sibiu - N. Szabes, Eli. abetg. 20.

Primește orice lucrări pentru aranjamente de școale, biserici, magazine, birouri și locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pe lângă literare promptă prețuri moderate și din material uscat. Deasemenea și proiecte fac grabnic și gratuit.

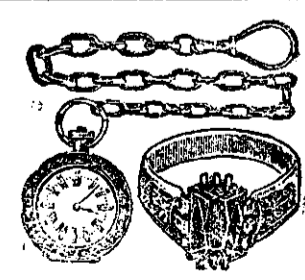
Atențiune! Ieftin se poate cumpăra numai la

Magazinul de concurență (Verseny áruház)

Arad, Strada Asztalos Sándor

Cămașă femeiască din șifon R. dela 75 cr.	Cămașă p. bărbați din șifon R.R. dela 99 cr.
Pantaloni p. femei „ „ „ 74 „	Cămașă de iarnă „ 85 „
Rochie de desubt I dublă „ 125 „	Gulere, numai „ 7 „
Rochie de desubt din lister I db „ 125 „	Manșete, părechia „ 8-19 „
Rochie de desubt din mătasă „ 375 „	Ciorapi 3 părechi 50, 90 și „ 100 „
Batist p. scutirea corsetului „ 52 „	Apărător de mătasă p. gulere „ 68 „
Rochii de desubt din batist „ 125 „	Mănuși glacé, părechia „ 50 „
Mătasă Taft 1 m. „ 82 „	Șal de mătasă „ 33 „
Mătasă cu șiruri metrul „ 82 „	Congre pentru lucru de mână „ 125 „
Haine p. copii „ 75 „	Dantelă, metrul „ 1 „
Năfrămuțe, duzina „ 68 „	Materie de dantelă „ 25 „

Rugăm onor. public cumpărător să se convingă despre ieftinătatea mărfurilor noastre. Cu simlă: **Geiger Gyula fiai.**
Bluză 1 fl. 25 cr. Filiala celui mai mare magazin de dantele din Ungaria de sud.
1 metru de pănură 75 cr.

Prăvălie recunoscută de I-u rang.

Szilágyi Géza és Társa

ciasnornicar și givaergia
ciasnornicarul căilor ferate ungare a statului
Nagyvárad, Rákoczi-ut No. 4.
In edificiul Orsolya zárda. — Telefon 630.

Ciasornice exclusiv numai fine și cari umbliă precis.
Ciasornice foarte bune pentru călători.
Ciasornice elegante p. tineri.
Ciasornice frumoase, pentru dame.
Cias. deșteptătoare de buzunar in
Decoruri pentru masă de argint și argint de China, tase, lădițe pentru zahăr, blide pentru compot, obiecte pentru mâncat, bastoane, etc.
Cadouri de mireasă, pentru botez și de Crăciun. Atelier de reparat.
Garantă deplină. — — — Serviciu foarte solid, prețuri foarte ieftine.
tocuri de aur, argint, metal și otel.
Cercei cu briliante și diamant și inele.
Cercei de aur, inele, brațele, broșete, lanțuri de grumaz și pentru orioioage, amulete.
Tofelul de giuvaere de argint.
Ochelari foarte buni.

Telefon 670 - 679. Telefon 670—679.

Inainte de ce ti-ai fi cumparat

lemnenele de trebuința foc

pentru foc

ceeropi deslășiri asupra poștului,
căci eu nu numai că
vinți cele mai ieftine

lemnene de foc

si pentru un fieră de fieră și ca fe-
restrăuți proprii cercei.

Ai plădă binevoitorul sprijin, sunt
cu deosebită simlă:
PETRU NOVAC,
negustor de lemne în
Arad, Óvár-tet 10 (lângă pod) și Teleky-u 4.
Lemne de foc mărunțite expodez acasă.